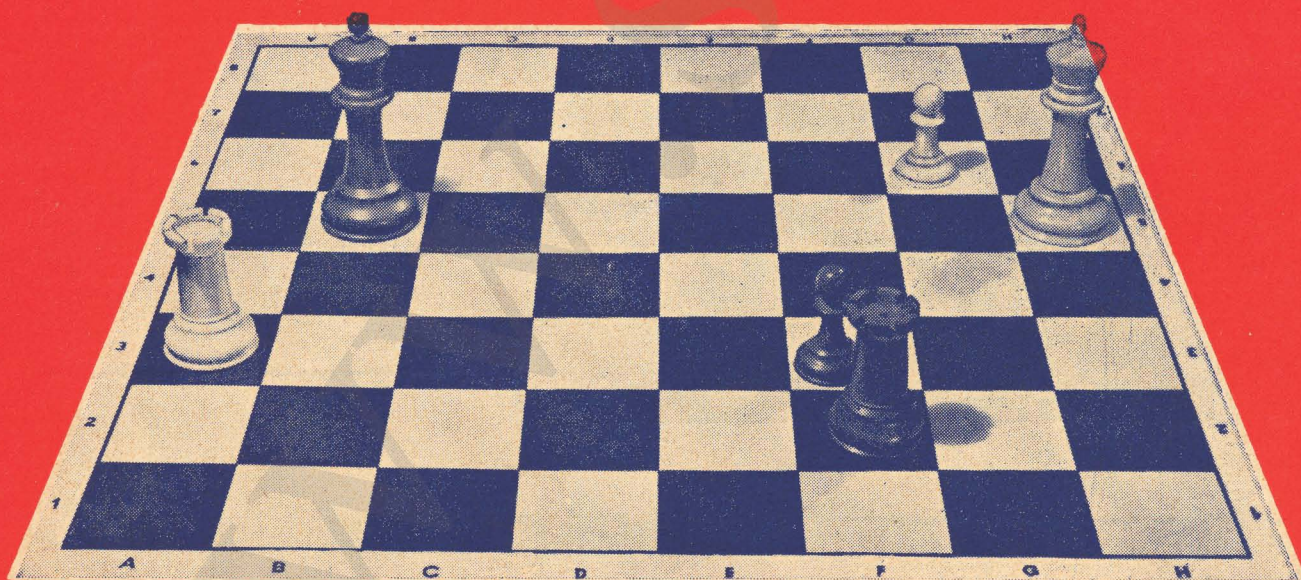

Revista
de
SAH

8

1959

ȘAHUL- SPORT DE MASE

1. Cea de-a IV-a Spartachiadă de iarnă a tineretului a însemnat și anul acesta un prilej de atragere în concursuri a zeci și zeci de mii de iubitori ai șahului, muncitori, țărani muncitori, elevi, studenți etc.

Fotografia noastră ilustrează numai unul din aspectele întrecerilor de șah ce s-au desfășurat în cadrul Spartachiadei în uzinele, fabricile și întreprinderile de pe tot întinsul patriei noastre: un moment din partida jucată între strungarul Romulus Dănescu și normatorul Andrei Egarov de la Complexul C.F.R. — Grivița Roșie din Capitală.

2. În urma marilor prefaceri prin care a trecut viața satului în anii regimului de democrație populară, un loc important îl ocupă sportul. Statul nostru socialist a deschis oamenilor muncii de la sate calea spre o viață îmbelșugată, spre lumina științei de carte, spre binefacerile pe care le aduce practicarea sportului și a culturii fizice.

Iată în fotografie un aspect de la un concurs de șah desfășurat în sala Căminului cultural din comuna Bira, raionul Roman, regiunea Bacău.

3. Tineretului îi sînt astăzi deschise toate porțile. Elevii și studenții se bucură de grija necontenită a Partidului și Guvernului, care le pune la dispoziție toate mijloacele pentru a învăța, a se căli fiziceste, pentru a deveni buni constructori ai socialismului.

Sportul are mulți adepți în rândurile școlarilor, intră în viața lor de fiecare zi. O largă popularitate are în rândurile lor jocul de șah, tot mai mulți fiind șahiști fruntași care se ridică încă de pe băncile școlii. În fotografia alăturată un grup de elevi de la Școala medie „Al. Papia Ilarian” din Tg. Mureș, — R. A. M. își dispută înțietatea în cadrul celei de-a IV-a ediții a Spartachiadei de iarnă a tineretului.

4. O simplă transmisie la aparatele de emisie-recepție ale cercului de radioamatori de la Palatul Pionierilor din Capitală? Nu!

Așa cum se poate deduce din inscripția ce se vede în fotografie, micii interpreți ai undelor sonore transmit mutările ce se efectuează în partidele meciului de anul acesta dintre șahiștii Palatului Pionierilor și cei ai Școlii maghiare din Orașul Stalin. Acest gen de întâlniri șahiste a fost inaugurat în țara noastră de cercul de șah de la Palatul Pionierilor din Capitală care devine din ce în ce mai mult o adevărată școală a tinerelor talente.

La a XV-a aniversare a celei mai mari sărbători naționale a poporului român

Poporul român se află în preajma celei mai mari sărbători naționale din istoria sa, aniversarea eliberării patriei de sub jugul fascist, înfăptuită prin acțiunea coordonată a forțelor patriotice populare și a soldaților, ofițerilor și generalilor patrioți, sub conducerea Partidului Comunist Român, în condițiile loviturilor nimicitoare date armatelor fasciste de către armatele sovietice eliberatoare. Ziua de 23 August 1944 a constituit un eveniment de importanță covârșitoare în istoria poporului român, reprezentând o adevărată piatră de hotar în dezvoltarea sa istorică ulterioară. Victoria insurecției armate, răsturnarea dictaturii militare fasciste, succesul deplin al revoluției populare au deschis poporului român calea unor uriașe prefaceri revoluționare, calea răsturnării capitalismului și cea a trecerii la construcția socialismului.

Fiecare zi din cei 15 ani de viață nouă a fost marcată de mari succese, pe care oamenii muncii din țara noastră le-au obținut sub conducerea Partidului în toate domeniile de activitate. Instaurarea primului guvern democrat-popular la 6 martie 1945, reforma agrară, abolirea monarhiei, naționalizarea principalelor mijloace de producție, trecerea la transformarea socialistă a agriculturii, dezvoltarea vertiginoasă a industriei, cu precădere a industriei grele și a pivotului ei principal industria producătoare de mașini, înfăptuirea revoluției culturale au creat condițiile trecerii la construirea cu succes a socialismului în patria noastră.

Partidul Muncitoresc Român a elaborat și rezolvat în mod științific problemele construcției socialismului în țara noastră. Linia leninistă consecventă promovată de Partidul Muncitoresc Român în toate domeniile de activitate constituie chezașia tuturor succesorilor patriei noastre. De o deosebită importanță pentru viața oamenilor muncii este Hotărârea Plenarei C.C. al P.M.R. din 13—14 iulie 1959, în care s-a adoptat un ansamblu de măsuri privitoare la ridicarea bunăstării poporului muncitor. Menită să contribuie în mod substanțial la continua îmbunătățire a nivelului material și cultural al oamenilor muncii din țara noastră, această Hotărâre prevede o majorare, fără precedent în viața statului nostru, a salariilor tarifare ale tuturor categoriilor de salariați și totodată scutirea impozitului pe salariile pînă la 500 lei lunar și reducerea impozitului salariilor pînă la 1500 lei lunar, stabilirea pensiilor pe principii mai juste și majorarea apreciabilă a tuturor categoriilor de pensii. Efectuarea reducerii prețurilor de vânzare la peste 2600 sortimente de produse industriale și alimentare completează acest ansamblu de măsuri prevăzute de Hotărâre și ilustrează în mod cit se poate de elocvent politica înțeleaptă a Partidului — în frunte cu Comitetul său Central — care urmărește continua ridicare a nivelului de viață al oamenilor muncii.

În cei 15 ani de viață liberă și fericită, sub soarele luminos al democrației populare, a înflorit împreună cu toate domeniile de activitate o nouă mișcare sportivă, care, într-un timp istoricește scurt, a luat o uriașă amploare de mase. Parte integrantă a revoluției culturale, mijloc important de educație comunistă a maselor, mișcarea de cultură fizică și sport s-a bucurat încă din primele zile ale orînduirii noastre de sprijinul, îndrumarea și grija părintească a Partidului. Cei aproape 2.200.000 membri ai U.C.F.S. dovedesc grăitor avîntul pe care l-a luat mișcarea de cultură fizică și sport în țara noastră, faptul că Republica Populară Romînă este enumerată printre țările cu activitate sportivă fruntașă.

Printre numeroasele discipline sportive care au cunoscut o vertiginoasă dezvoltare în anii puterii populare, șahul ocupă un loc important. Pentru a ne da seama mai bine de marele avînt pe care l-a luat mișcarea șahistă din țara noastră, trebuie să aruncăm o privire în trecut, spre timpurile de tristă amintire și pentru totdeauna apuse ale orînduirii burghezo-moșierești.

Ce însemna șahul înainte de 23 August 1944 în România? Acest sport era, ca și alte discipline, complet neglijat și lăsat la voia întâmplării. Adeverații iubitori ai șahului puteau practica disciplina lor preferată numai cu prețul unor mari eforturi și sacrificii personale. Numărul de jucători era restrîns, valoarea șahiștilor scăzută. Campionatele naționale erau de fapt rezervate unor pasionați ai șahului, care se puteau rareori reîntîlni în cadrul unor întreceri oficiale.

Numai în anii regimului democrat-popular șahul a putut aspira la interes și prețuire. În primii ani de după eliberare, Organizația Sportul Popular și-a pus drept scop răspîndirea frumosului joc în masele largi de oameni ai muncii de la orașe și sate, în rîndurile elevilor, studenților, ostașilor. Primele competiții populare au cunoscut o uriașă afluență de tineret. Să ne amintim de Cupa Unității Tineretului, Cupa Tineretului Muncitor, Cupa Satelor, campionatele populare și vom avea imaginea a zeci și zeci de mii de oameni care iau loc în fața tablelor cu pătrate albe și negre.

Studiul șahului a căpătat, în condițiile mișcării sportive de tip nou, un pronunțat caracter metodic și științific. De neprețuit ajutor ne-a fost experiența Uniunii Sovietice, țara cu cea mai înaintată mișcare șahistă din lume, din al cărei izvor învățăm neîncetat.

A fost total reorganizat sistemul competițional și o dată cu el a luat ființă o riguroasă statistică a clasificării jucătorilor, menită să oglindească tabloul pregătirii, progresului și forței acestora. În fiecare an se dispută campionatul republican individual masculin și feminin, precum și întrecerea celor mai bune echipe. Aceste competiții sînt deschise oricărui jucător, des-

fășurindu-se în faze progresive: optimi, sferturi, semifinale și finală. Astfel, chiar și principala întrecere șahistă, campionatul republican, capătă un adevărat caracter de mase. Calendarul competițional intern este completat printr-o serie de concursuri devenite tradiționale, cum sînt: Turneul maștrilor, Cupa 8 Martie, Concursul celor 111 echipe din regiunea Timișoara, Cupa celor patru orașe etc. Campionatul Capitalei, precum și campionatele unor centre șahiste importante ca Ploiești, Cluj, Timișoara, Arad, Oradea, Satu Mare etc. reunesc jucători de valoare, dau posibilitatea de afirmare multor elemente tinere.

Toate aceste minunate condiții create de statul nostru democrat-popular au favorizat apariția și dezvoltarea a numeroase tinere talente. În țara noastră există acum o pleiadă de valoroși jucători și jucătoare, care au cunoscut consacrarea în întreceri interne și internaționale. Jucători ca C. Radovici, D. Drimer, T. Ghițescu, B. Soos, A. Günsberger, I. Szabo, M. Pavlov, Gh. Mititelu, C. Partoș și alții, șahiste ca Maria Pogorevici, Margareta Teodorescu, Elisabeta Polihroniade, Alexandra Nicolau și altele sînt tineri și tinere care au crescut în anii regimului nostru democrat-popular, care s-au format ca cetățeni, ca sportivi, în anii luminoși ce i-a adus marea zi de 23 August 1944.

Prețuirea de care se bucură peste hotare mișcarea șahistă din România este concretizată în numeroasele invitații prin care maștrii români sînt solicitați să participe la mari turnee internaționale, în faptul că patru jucători și o jucătoare au primit din partea F.I.D.E. titlul de onoare de maștri internaționali. Șahiștii noștri au evoluat în importante competiții desfășurate în U.R.S.S., R. P. Polonă, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. D. Germană, Olanda, Iugoslavia etc. Echipa feminină a țării noastre este considerată astăzi a doua în lume după

cea a Uniunii Sovietice, iar Maria Pogorevici a fost cîștigătoare turneului zonal de la Krakovia.

Locul al IV-lea obținut de reprezentativa noastră la campionatul mondial studențesc din anul acesta aduce încă o confirmare a ascensiunii șahului românesc, a faptului că tineretul din patria noastră liberă se bucură de toate posibilitățile de afirmare pe toate țărmurile.

Realizările problemistilor noștri nu sînt mai prejos decît ale jucătorilor practici. Tînăra generație de compozitori de probleme și studii a adus țării noastre frumoase succese internaționale, între care pe primul loc se află titlul de campioană mondială la dezlegări cîștigat de echipa țării noastre în anul 1948. Nenumăratele distincții pe care le-au obținut reprezentanții noștri la marile concursuri de compoziție șahistă în acești ani au întărit și mai mult renumele problemisticii românești.

Bilanțul activității șahiste în țara noastră este plin de roade, bogat în fapte. De ziua eliberării patriei, șahiștii pot raporta cu mindrie Partidului și Guvernului că sprijinul și grija părintească ce le sînt acordate în permanență au dat frumoase rezultate. Mișcarea noastră șahistă este acum puternică, are o serioasă bază de mase, din sinul ei se ivesc mereu noi și noi talente care fac să crească prestigiul internațional al mișcării noastre sportive.

Cea de a XV-a aniversare a marelui zile de 23 August 1944 este pentru sportivii patriei noastre un prilej de a aduce la cunoștință Partidului și Guvernului realizările obținute în cei 15 ani de la eliberare și totodată de a-și lua un solemn angajament să întărească neîncetat cuceririle obținute, să lupte și mai mult pentru atingerea țelului principal al politicii statului nostru, construirea socialismului în Republica Populară Română, să ducă mai departe gloria sportivă a scumpei noastre patrii.

1944 — 1959

● Șahul, ca sport de mase, este una din cele mai populare discipline sportive din țara noastră. Prin grija permanentă a regimului nostru democrat-popular față de activitatea sportivă, jocul de șah s-a răspîndit cu adevărat în sinul maselor largi, antrenînd în concursurile populare zeci de mii de oameni ai muncii tineri și vîrstnici. Primul concurs de mari proporții a fost „Cupa Unității Tineretului” din anul 1948, care a deschis pentru mulți iubitori ai sportului minții calea spre practică organizată a șahului.

Cea de-a doua ediție a C.U.T. în 1949, și apoi campionatele populare din anii ce au urmat pînă la prima Spartachiadă de iarnă a tineretului în 1955, au însemnat tot atîtea prilejuri de evidențiere a noi și noi talente ieșite din rîndurile jucătorilor fără clasificare sportivă, dar mai ales au asigurat dezvoltarea pe bază de mase a șahului în țara noastră.

În această privință este elocventă cifra de circa 400 000 de participanți care s-au înscris la întrecerile de șah ale celei de-a IV-a Spartachiade de iarnă a tineretului.

● Valoarea șahului nostru a crescut an de an pe plan internațional. Creșterea șahului de performanță s-a desfășurat în mod paralel cu aceea a răspîndirii jocului de șah în rîndurile cele mai largi ale maselor.

Astăzi mișcarea noastră șahistă numără 5 maștri internaționali, 22 maștri ai sportului, 59 candidați de maestru, peste 1500 jucători de categoria I.

Bazele noi pe care s-a dezvoltat șahul în țara noastră în anii regimului demo-

crat-popular se reflectă în bună parte și în împletirea armonioasă a sarcinilor pe care le rezolvă campionatele republicane individuale sau pe echipe mixte. Dacă în regimul burghezo-moșieresc campionatele naționale erau rezervate numai unuia cerc restrîns de amatori, fără să existe din partea nimănui interesul ridicării de noi jucători din rîndul maselor, în anii noștri campionatele republicane se bazează pe o largă participare a maselor de jucători, care se înscriu pe parcursul celor patru faze: optimi, sferturi, semifinale și finale.

● Șahul feminin este o oglindă fidelă a realizărilor uriașe obținute de mișcarea noastră șahistă în cei 15 ani de la eliberare. Este greu de făcut o comparație între șahul feminin din trecut și cel de după 23 August 1944, deoarece primul element al comparației aproape că lipsește.

În regimul burghezo-moșieresc n-a avut loc decît o singură manifestare a șahului feminin: campionatul național din 1936, cu... 6 participante, care și-au disputat titlul jucînd tur-retur pentru a da astfel un caracter de „luptă” concursului...

În anii regimului de democrație populară numărul jucătoarelor de șah a crescut considerabil, șahul feminin începînd să aibă cu adevărat o istorie proprie, campionate și turnee specifice. La primele concursuri de mase, cum au fost „Cupa Unității Tineretului” și Campionatele populare de șah, jucătoarele s-au prezentat fără nici o categorie sportivă, dar, treptat treptat, din

concurs în concurs, ele au urcat spre culmile măiestriei sportive: în anul 1951 apar primele jucătoare de categoria a II-a, în anul 1953 se acordă primele cartele jucătoarelor de categoria I, iar bilanțul de astăzi cuprinde o maestră internațională, 2 maestre ale sportului, 6 candidați maestre, 40 jucătoare de categoria I, peste 150 de jucătoare de categoria a II-a și cîteva mii de jucătoare de categorii inferioare.

Succesele n-au întîrziat să vină. Prin rezultatele obținute de reprezentantele noastre la Olimpiada feminină din 1956, locul I la egalitate cu echipa Uniunii Sovietice, victoriile lor asupra echipei R.P.F. Iugoslavia, în 1958, asupra echipei R. P. Polone în 1958 și anul acesta, prin participarea unei reprezentante a țării noastre la Turneul Candidatelor la titlul mondial, șahul nostru feminin și-a cîștigat o binemerită apreciere în arena șahistă internațională.

● Progresele evidente înregistrate de șahul românesc în anii democrației populare sînt condiționate și de apariția unei literaturi șahiste adecvate. În anii regimului nostru, de la punerea bazelor mișcării sportive de mase au fost tipărite peste 30 lucrări șahiste, adică în numai 15 ani mai mult de două ori decît în întreaga istorie de pînă atunci a șahului românesc. De un neprețuit ajutor s-au dovedit traduceri din literatura sovietică de specialitate, care au oferit și oferă tinerelor noastre generații de șahiști un prețios izvor de învățăminte prin studierea permanentă a realizărilor șahiștilor sovietici, deținătorii categorici ai supremației în lume.

Învățăm din experiența șahului sovietic

Nu există domeniu de activitate în care poporul nostru, aflat pe drumul construirii socialismului, să nu primească ajutorul frătesc al Uniunii Sovietice, ajutor care a contribuit la marile realizări obținute în cei 15 ani de la eliberare. Acest sprijin, izvorit din spiritul de întruajutorare care caracterizează lagărul socialist, s-a manifestat puternic și în mișcarea de cultură fizică și sport și în activitatea șahistă.

Afirmația că „fără experiența școlii șahiste sovietice progresul în această disciplină este aproape imposibil”, care aparține cunoscutului jucător englez H. Golombek, corespunde întru totul realității. Într-adevăr, neobosită activitate creatoare a marilor maeștri și a măștrilor sovietici a avut darul să scoată șahul mondial din impasul în care-l adusese „tehnicismul” apusean și american și al cărui exponent principal, Capablanca, decretase „moartea prin remiză” a acestui minunat joc. Nu s-a petrecut așa, tocmai pentru că șahiștii sovietici, preluând și dezvoltând ideile lui Cigorin și Alehin — fondatorii școlii șahiste ruse — le-au ridicat prin munca lor creatoare la înălțimi nebănuite. Și, iată că în ultimele două decenii și jumătate lumea șahistă a asistat la o veritabilă renaștere a „sportului minții”, înfăptuită de școala sovietică.

Experiența șahului sovietic a constituit pentru jucătorii noștri o minunată pildă, un nesecat izvor de studiu și de prețioase învățăminte. Generația tină, în special, s-a format sub influența binefăcătoare a șahului sovietic.

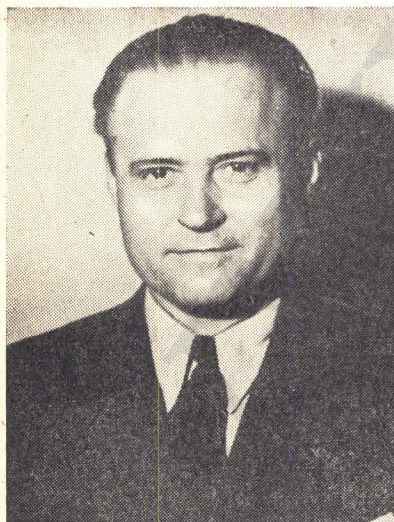
Literatura sovietică de specialitate a fost primul profesor și îndrumător al șahiștilor noștri. Să ne amintim că printre primele cărți de șah apărute în țara noastră după eliberare au fost „Partidele alese” ale lui M. Botvinnik, volumele de teorie a deschiderilor ale lui P. Keres, manualul „Jocul de șah” de Iudovici și Maizelis, urmate apoi de cartea meciului Botvinnik—Bronstein, „Moștenirea șahistă a lui Alehin” de A. Kotov, „Partidele lui Cigorin” de A. Grekov etc. Dar ritmul traducerilor nu putea satisface setea de cunoștințe a jucătorilor noștri. Ei trec cu febrilitate la studiul limbii ruse — care, printre șahiști, este absolut universală — conti-

nuind studiul pe volumele originale. Din librăriile noastre cărțile sovietice de șah se epuizează cu o viteză uimitoare. Nenumărați abonați au în țara noastră revista „Sahmati v SSSR” și, mai ales, „Sahmatnii Bulletin”, care reprezintă esența întregii activități șahiste internaționale, prin bogatul său conținut teoretic și impresionantul număr de partide de la toate marile concursuri.

Contactul direct cu fruntașii șahului sovietic în competițiile de peste hotare, dar mai cu seamă în marile turnee organizate în țara noastră, a avut o influență hotărâtoare asupra progresului și ridicării forței de joc a șahiștilor noștri. Prezența la București a unor jucători ca Smislov, Petrosian, Boleslavski, Toluș, Spasski, Holmov a dat roade. Întilnirile pe care le au în fiecare an reprezentanții noștri cu tinerii șahiști sovietici la campionatele mondiale universitare au fost tot de atâtea ori prilejuri de a încheia noi prietenii, de a face un eficient schimb de experiență. Așa cum au mărturisit toți participanții noștri la ediția campionatului mondial studențesc din anul 1958, la Varna, ei au fost puternic impresionați de minunatul joc al marelui maestru sovietic Mihail Tal, dar mai ales de extraordinara sa putere de luptă în toate momentele partidei. De aceea, „este firesc ca mulți dintre jucătorii noștri tineri să tindă a deveni jucători aiddoma lui Tal”, cum declara cu un prilej tinărul nostru jucător Mircea Pavlov.

Cel mai consistent sprijin pentru șahiștii noștri îl reprezintă, însă, literatura sovietică de specialitate. Cărțile sovietice de teorie șahistă care apar în fiecare an stau la baza pregătirii tuturor jucătorilor și antrenorilor noștri. Ei le studiază cu atenție și caută să-și însușească noile cercetări ale teoreticienilor sovietici, cercetări care reprezintă totdeauna „ultimul cuvânt” al teoriei. De asemenea, de un real folos este jucătorilor noștri frunțașii studierea moștenirii șahiste a lui Cigorin și Alehin, doi mari pedagogi șahiști care au lăsat o bogată colecție de partide comentate, analize teoretice și au deschis drum larg teoriei moderne a șahului.

Noi maeștri ai sportului

VENIAMIN URSEANU

ELISABETA POLIHRONIADE

BELA SOOS

Jucătorii noștri la turnee internaționale

Nenumărate sînt creațiile la tablă ale șahiștilor noștri produse în compania jucătorilor străini la diferite concursuri internaționale. Multe din acestea au apărut în presa de specialitate, la noi sau peste hotare, consemnînd an de an saltul calitativ înregistrat de șahul românesc în anii puterii populare. Dacă înainte cu 15 ani apariția unui nume de jucător român într-o revistă străină era o raritate, astăzi este un fenomen care nu mai miră pe nimeni prezența în paginile publi-

cațiilor șahiste de peste hotare a tot mai numeroase nume de jucători români care au obținut frumoase victorii asupra unora sau altora din maeștrii străini cunenumi.

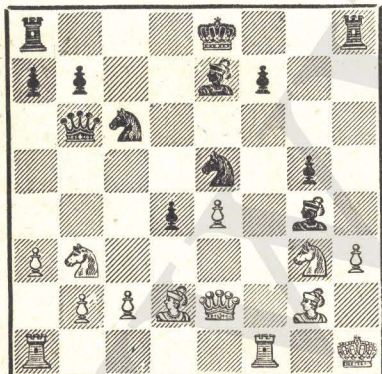
În rubrica noastră din acest număr publicăm o mică colecție de partide susținute de jucători români la turneele internaționale din ultimii ani, partide care reprezintă numai o parte din cele mai frumoase realizări ale șahiștilor noștri frunțași.

122. DESCHIDEREA CATALANĂ

K. Rannanjärvi T. Ghițescu
(Finlanda) (R.P.R.)

Campionatul mondial studențesc
Rejkjavik, 1957

1.d4 Cf6 2.Cf3 e6 3.g3 c5 (O metodă agresivă de a începe lupta încă din faza de deschidere împotriva sistemului oarecum lent de dezvoltare ales de alb) 4.Ng2 Cc6 5.0-0 c:d4 6.C:d4 Nc5 7.Cb3 Ne7 (O mutare necesară. Nu era bine 7...Nb6 din cauza 8.Ng5 d5 9.Cc3 0-0 10.e4! și legarea calului din f6 este foarte neplăcută) 8.Cc3 d5 9.e4 d4!? (O mutare extrem de risantă, care, deși pare greșită din punct de vedere strategic, este totuși justificată tactic de atacul care va începe cu mutarea a 13-a a negrului) 10.Ce2 e5 11.f4! Db6 12.Rh1 Cg4 13.h3 h5! (Aparent negrul nu face decât o mutare de menținere a tensiunii. Evident, nu merge 14.h:g4 din cauza 14...h5 conține însă și o amenințare și ea va apare imediat) 14.a3 h4! 15.Dd3 h:g3 (Pionul din h7 a făcut o cursă extrem de rapidă, în urma căreia turnul din h8 a devenit un factor decisiv în atacul negrului pe flancul regelui) 16.C:g3 e:f4 17.N:f4 g5 (În felul acesta negrul își asigură cîmpul e5 pentru cal și eliberează diagonala nebulului din c8) 18.Nd2 Cge5 19.De2 Ng4 (Vezi diagrama.

Ultima mutare a negrului are ca scop deplasarea damei albe pe cîmpul defavorabil f2, ceea ce va permite cîștigarea ei prin combinația prevăzută de negru la mutarea a 22-a) 20.Df2 N:h3 21.N:h3 T:h3+ 22.Rg2 Th2+ 23.R:h2 Cg4+ 24.Rg2 C:f2 25.T:f2 d3 (Negrul mai rămîne și cu un pion extrem de puternic) 26.Cf5

d:c2 27.C:e7 C:e7 și albul a cedat. Partida constituie un bun exemplu de atac împotriva formației „fianchetto” și în același timp o ilustrare a necesității respectării principiului: „Cine stă mai bine este obligat să atace”.

(Comentarii de Th. Ghițescu
maestru al sportului)

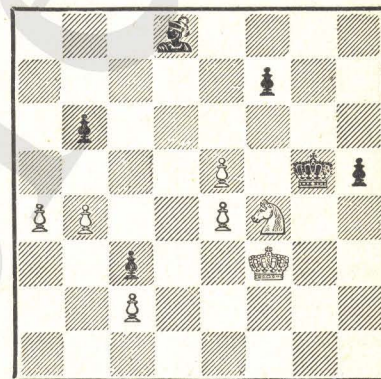
123. APĂRAREA SICILIANĂ

dr. O. Troianescu dr. Hermann
(R.P.R.) (R.D.G.)

Olimpiada de la Moscova, 1956

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne2 e5 (Cunoscuta variantă a lui Najdorf, care s-a bucurat ani îndelungați de o bună reputație în practica turneele) 7.Cb3 Ne7 (În partida Troianescu—Kolarov, Erfurt, 1955, s-a jucat aici 7...Cbd7 8.a4 b6 9.0-0 Nb7 10.f3 Ne7 11.Ne3 0-0 12.Dd2 Dc7 13.Tfd1 Tfd8 14.Tac1 Cc5 15.C:c5 d:c5 16.De1 Ce8 17.Nc4 h6 18.Dg3 cu joc ceva mai bun pentru alb) 8.0-0 0-0 9.a4 b6 10.Ne3 Nb7 11.f3 Cbd7 12.Dd2 Dc7 13.Tfd1 Tfd8 14.Tac1 (Pînă aici s-a jucat prin intervertire de mutări, ca în partida mai sus citată. În loc să joace 14...Cc5, negrul a ales altă continuare) 14...Nc6 (Planul negrului de a obține inițiativa pe flancul damei nu este lipsit de valoare practică, dar realizarea lui este oarecum de durată lungă și permite albului să-l contracareze) 15.De1 Db7 (Amenințată 16...d5) 16.Nc4! Cc5 (Nu era bine 16...b5, din cauza 17.Ca5 și de aceea negrul schimbă mai întîi calul din b3) 17.C:c5! d:c5 18.T:d8 T:d8 19.De2 (Acum iese în evidență partea negativă a planului Nb7—c6 și Db7 ales de negru. Înaintarea b5 nu mai este posibilă) 19...Ta8 (După 19...a5 negrul ar fi renunțat la orice joc pe flancul damei) 20.Ng5! (Această mutare permite albului să ocupe importantul cîmp strategic d5, ceea ce echivalează cu un mare avantaj pozițional) 20...h6 21.N:f6 N:f6 22.Nd5 Ng5 23.Td1 Td8 24.g3 Dc8 25.h4 Nf6 26.N:c6 T:d1+ 27.D:d1 D:c6 28.Dd3 De6 29.Rg2 g5? (Jocul negrului este pierdut și de aceea încearcă o lovitură pe flancul regelui. Dar și după 29...a5 albul domină partida) 30.h:g5 N:g5 31.D:a6 Dg6 32.Dc8+ Rg7 33.Df5 Dd6 34.Cd5 (În sfîrșit, calul alb se instalează pe acest cîmp după 8 mutări de la eliberarea lui) 34...c4 35.f4 e:f4 36.g:f4 Nd8 37.De5+! (O mutare care cerea un

calcul exact și o precisă evaluare a poziției finalului de cal contra nebul) 37...D:e5 38.f:e5 Rg6 39.Ce3 c3 40.b4 Rg5 41.Rf3 h5 42.Cd5 h4 43.Cf4!!

În această poziție partida s-a întrerupt, dar fără să mai reia jocul, negrul s-a recunoscut învins. Într-adevăr el este în zugzwang, de ex.: 43...Rh6 44.Rg4 etc.; 43...Nc7 44.e6! N:f4 45.e7 etc.; 43...Ne7 44.a5 b:a5 45.b:a5 etc.

Poziția finală ilustrează avantajul pe care-l are adesea calul față de nebul în anumite finaluri de partidă.

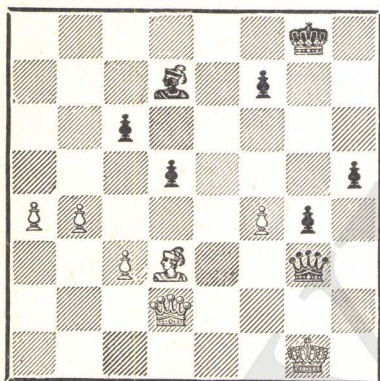
(Comentarii de dr. O. Troianescu,
maestru internațional)

124. APĂRAREA SCOȚIANĂ

Maria Pogorevici Milunka Lazarevici
Turneul Candidatelor, Plovdiv, 1959

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 Nb4 6.C:c6 b:c6 7.Nd3 d5 8.e:d5 c:d5 9.0-0 0-0 10.Ng5 c6 11.Ce2 (Mutare analizată de Czerniak, care se joacă de obicei după 10...Ne6. Albul intenționează să plaseze calul său pe excelentul cîmp d4 sau să-l aducă, la nevoie, pe flancul regelui în vederea atacului la rocada adversă) 11...Ng4 12.c3 Nd6 13.Dc2 g6 (Poate mai bine era 13...h6 pentru a nu produce slăbirea diagonalei d8—h4 care, după cum se va vedea din desfășurarea partidei, va cauza multe greutăți negrului) 14.Da4 Nd7 15.Dh4 Ne7 16.Cf4 (Mult mai bine era 16.Cg3, cîștigînd un tempo important, astfel ca la 16...Te8 să poată urma 17.Tae1, împiedicînd apărarea 17...Ce4) 16...Te8 17.f3 (Consecința inexactității de la mutarea precedentă; avînd ca-

lul la g3, albul putea juca imediat 17.Tae1 17...Rg7 18.Dh6+ Rg8 19.Dh4 Rg7 20.Tae1 Cg8 21.T:e7 T:e7 (La 21...C:e7 urma 22.Dh6+ Rg8 23.Ch5!! cu mat imparabil) 22.N:e7 D:e7 23.Df2 (Aici se putea juca la schimb: 23.D:e7 C:e7 24.Tel cu un final avantajos pentru alb, care are nebulul bun contra nebulului „rău” al negrului dar, după un joc bazat tot timpul pe ideea atacului la rege, este greu să te decizi la simplificarea poziției) 23...Dd6 24.Dd4+ Cf6 25.Tel Tb8 26.b4 Te8 27.T:e8 N:e8 28.g4?! (O idee cel puțin îndoielnică de a încerca un atac asupra regelui negru chiar cu prețul slăbirii propriei rocade) 28...h6 29.h4 Rg8 30.Rg8 D:e7 31.Ce2 Cd7 (Negrul se decide la schimbul de pioni care urmează, pentru a-și crea șanse de contraatac. La un joc corect însă pionul liber al albului este mult mai periculos decât atacul de trei pioni contra doi al negrului) 32.D:a7 D:h4 33.De3 Cf6 34.Cg3 Nd7 35.a4 h5! 36.Df2? (O apărare deficientă provocată de criza de timp. Nu mergea bineînțeles 36.Dh6?, din cauza 36...N:g4 și indiferent dacă sacrificul este acceptat sau nu negrul capătă atac de mat. Cea mai bună apărare ar fi fost 36.Nf1 h:g4 37.f4 cu o poziție în care piesele albe conlucrează armonios, pioni negri sint blocați, iar pionul liber „a” constituie o permanentă amenințare) 36...h:g4 37.f4 Dh3+ 38.Rg1 Ch5! 39.C:h5 g:h5 40.Dd2 Dg3+ 41.Rf1 Df3+ 42.Rg1 Dg3+ (Mutarea din plic. În această poziție partida conține încă multe subtilități. Vezi diagrama) 43.Rh1 Df3+ 44.Rg1 g3 (La

44...h4 ar fi urmat 45.f5 h3 46.f6 D:f6 47.De3 De6 48.D:e6 N:e6 49.a5 Nc8 50.a6 Rg7 51.a7 Nb7 52.Nf5 remiză; 45...f6 46.a5 h3 47.De2 D:e2 48.N:e2 N:f5 49.a6 g3 50.a7 h2+ 51.Rg2 Ne4+ 52.R:g3 h1D 53.a8D+ Rg7 54.Da7+ și Df2 remiză) 45.f5 N:f5 (Dacă acum 45...f6 46.a5 h4 47.Nf1 N:f5 48.Ng2 Dg4 49.a6 Nc8 50.a7 Nb7 51.De3 Rf7 52.Dh6 și albul are șah etern. De asemenea la 45...Dg4 46.a5 h4 47.a6 Nc8 48.a7 Nb7 49.De3 remiză) 46.N:f5 D:f5 47.De2 h4 48.Rg2 d4 (O mutare care nu a fost luată în considerare la analiză. Fusese prevăzută varianta 48...De4+ 49.Df3 și

dacă acum 49...f5 50.a5 f4 51.D:e4 d:e4 52.a6 f3+ 53.Rf1 și albul câștigă) 49.c:d4 Dd5+ 50.Rh3 D:d4 51.De8+ Rg7 52.D:c6 D:b4 53.Db5!! (Singura mutare care asigură remiza) 53...Df4 54.a5 Rh6 55.Dc5 Rg6 56.Dc6+ Rh5 57.Dd5+ Rh6 58.Dc5 (A doua întrerupere) 58...Rg7 (O continuare interesantă ar fi fost 58...Df3 59.R:h4 g2 60.Dg5+Rh7 61.Dc5 Df4+ 62.Rh3 g1D 63.D:g1 Df5+ 64.Rh4 D:a5 65.Dc5 și din nou remiză) 59.Dd5 Df6 60.Dc5 Dg6 61.Dd4+ f6 62.Dd7 Rh6 63.Dd2+ Rh5 64.Dd1+ Rh6 65.Dd2+ și albul are șah etern. Remiză.

O partidă de mare luptă, care s-a desfășurat pe un interval de două săptămâni și a cărei tensiune a influențat în bună măsură jocul în concurs al ambelor parteneri.

(Comentarii de dr. Maria Pogorevici, maestra internațională)

125. INDIANA VECHE

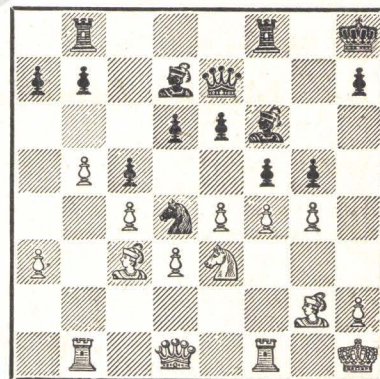
V. Urseanu

L. Portisch

Turneul internațional de la Ploiești, 1957

1.c4 Cf6 2.g3 g6 3.Ng2 Ng7 4.e4 d6 5.Ce2 0-0 6.Cbc3 (După cum se vede, albul întârzie cu precizarea poziției pionului d, lăsându-și liberă posibilitatea de a alege, după caz, schema clasică a indienei vechi, în care pionul d înaintază pe cîmpul d4, sau schema sicilienei închise, în care același pion alb se deplasează numai cu un cîmp, d3) 6...c5 7.0-0 Cc6 8.a3 (Albul pregătește atacul pe flancul damei, caracteristic poziției survenite, care în practică s-a dovedit foarte puternic, fiind susținut adeseori și de acțiunea nebulului din g2. O asemenea schemă de atac s-a întâlnit de multe ori în partidele de concurs) 8...Ce8 9.Tb1 Cc7 (Această manevră a călului negru este și ea cunoscută. Negrul tinde să amplaseze temeinic unul din caii săi pe cîmpul d4, bază strategică deosebit de importantă pentru ambele părți. Din punctul de vedere al albului, în planurile sale trebuie să intre în considerare ideea de a împiedica luarea în stăpînire sau controlul acestui cîmp strategic de una din figurile negre ușoare; în acest scop albul trebuie să aleagă momentul potrivit, ca prin schimburi de piese să aducă pe acest cîmp un pion negru, limitînd astfel acțiunea nebulului din g7 și împiedicînd în același timp deschiderea coloanei d, care ar putea servi negrului pentru un eventual atac frontal asupra pionului înapoiat d3. Într-o partidă Taimanov-Najdorf, Moscova 1956, s-a jucat 9...Tb8 10.b4 b6 11.d3 Nd7 12.Ne3 Cd4 13.h3 Ce7, cu avantaj în cele din urmă de partea albului) 10.b4 Tb8 11.b5! (O verigă foarte importantă a planului strategic ales de alb. Cîștigînd spațiu pe flancul damei, albul îl va putea valorifica mai tîrziu, după ce vor fi precizate și epuizate acțiunile ambelor părți pe flancul re-

gelui și în centru) 11...Cd4 12.d3 Cce6 13.f4 f5! (Foarte bine! Negrul nu poate permite înaintarea pionului alb la f5, urmată, eventual, de înaintarea g3-g4, care ar fi dat albului atac puternic. Într-o partidă Puc-Gligoric, 1956, negrul a jucat mai puțin convingător 13...C:e2+? și după 14.C:e2 Cd4 15.C:d4 N:d4+ 16.Rh1 e6 17.g4! albul a obținut avantaj) 14. Nd2 Nd7 15.Cd5 C:e2+ 16.D:e2 Cd4 17.Dd1 e6 18.Ce3 (Albul și-a regrupat piesele, în vederea trecerii la operațiuni active pe flancul regelui prin g3-g4. Sesiind această posibilitate, negrul ia măsurile corespunzătoare de organizare a forțelor pentru a se apăra și apoi a contraataca pe același flanc. A urmat o interesantă ciocnire a forțelor, în care, pe lîngă elementele tactice frumoase, au fost și unele greșite, datorită crizei de timp a ambilor jucători intervenită încă în stadiul de mijloc al partidei) 18...Rh8 19.Rh1 De7 20.Nc3 (Se putea juca și imediat 20.g4 și dacă 20...f:g4 21.D:g4 e5 22.Dd1 e:f4 23.Cd5 sau 22...T:f4 23.T:f4 e:f4 24.Cd5 urmat de 25.N:f4 și albul are inițiativă) 20...Nf6 21.g4 g5! (Vezi diagrama) 22.e:f5 (Bătălia a

început. Dacă albul joacă 22.g:f5 urmează 22...g:f4! 23.Cg4 e:f5 cu o ușoară inițiativă pentru negru, după 24.C:f6 T:f6 25.N:d4 c:d4 26.T:f4 f:e4 27.T:f6 D:f6 28.N:e4 Nf5!) 22...g:f4 23.T:f4 Ne5 24.Te4! (Un caz interesant de centralizare a unei piese grele în faza jocului de mijloc) 24...e:f5 (La 24...Dh4 urma foarte bine 25.Cf1) 25.g:f5 N:f5 (După 25...C:f5 albul avea la dispoziție două continuări bune: 26.N:e5+ d:e5 27.Cg4 sau 26.Cd5 Dg7 cu complicații tactice care-i erau favorabile) 26.C:f5 T:f5 27.N:d4! c:d4 (Cu acest schimb albul își realizează una din ideile strategice principale urmărite în partidă și anume plasarea unuia din pionii negri pe cîmpul d4. Momentul efectuării schimbului pe acest cîmp a fost cel mai potrivit; acum albul are o structură de pioni mai bună, are avantaj de spațiu pe flancul damei, elemente de care este legat viitorul plan de luptă) 28.De2 Tb8 29.Tf1 Dg5 30.T:f5 T:f5 31.De1 Df6 32.Te2? (Era mai bine 32.a4 sau 32.Th4) 32...Dh6 33.N:b7 (O mutare

riscantă. Mai bine era 33.Ne4 Th5 34.Dg1 Tg5 35.Tg2 sau chiar 33.Nd5 și la 33...Dh3 34.Tg2 Tg5 35.Dg1! După mutarea din text negrul putea obține remiză prin repetare de mutări, dar fiind în criză de timp, ca și albul, a greșit și mai apoi, după întrerupere, a intrat într-un final pierdut) 33...Dh3! 34.Tf2 De3 (34...D:d3 35. Ne4 De3 36.Te2 etc.) 35. Te2 Dh3 36.Tf2 Dh4 37.Te2 D:e1? (Era mai bine din nou 37...Dh3 cu remiză) 38.T:e1 Tf2 39.c5! (Mutarea hotărâtoare. Acum negrul este pierdut) 39... T:h2+ 40.Rg1 Tc2 (Aici partida a fost întreruptă) 41.c6! h5 42.a4 Ng3 43.Te7 d5 44.a5 h4 45.Nc8! Tc5! 46. b6! T:c6 47.Te8+ și negrul a cedat.

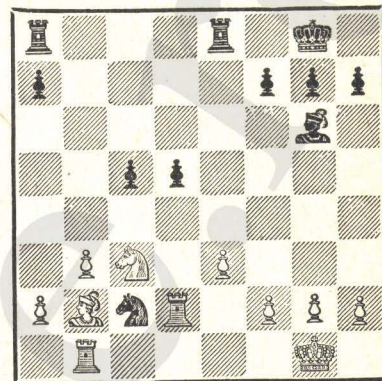
126. APĂRAREA NIMZOVICI

B. Soos M. Taimanov
Olimpiada de la Moscova, 1956
Turneul final

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 (Mutarea lui Rubinstein, care este foarte mult jucată) 4...Cc6 (Mai des se joacă aici c5 și numai după a-

ceastă mutare 5...Cc6 dă negrului superioritatea pe flancul damei. Mutarea din text are ca scop înaintarea pionului e5) 5.Nd3 (În partida Botvinnik—Sokolski, al XII-lea campionat al U.R.S.S., albul a continuat cu 5.Cge2 și după 5...e5 6.a3 N:c3 7.C:c3 e:d4 8.e:d4 d5 9.c5 a obținut avantaj) 5...e5 6.Cge2 d5 7.c:d5 C:d5 8.Nb5! 0—0 9.0—0 (Nu era bine 9.N:c6 b:c6 10.d:e5 Dg5! 11.e4 D:g2 12.Tg1 C:c3! 13.b:c3 N:c3+ cu avantaj decisiv pentru negru) 9...e:d4 10.N:c6! b:c6 11. D:d4 Nd6 12.Td1! (Trebuia jucat 12. a3! și după 12...Na6 13.Td1 și 14.e4 albul ar fi obținut o poziție dominantă) 12...Cb4! 13.Td2 (Singura apărare! La 13.Dd2 ar fi urmat 13...Dh4! cu atac puternic pentru negru) 13...c5 14.De4 Na6 15.Cg3 De8 16.Cf5! Nd3 17.D:e8 Tf:e8 18.C:d6 c:d6 19.b3 (Singura! La 19.a3? ar fi urmat 19...Cc2 20.Tb1 c4 21.b3 C:a3 22.N:a3 N:b1 23.C:b1 c:b3 și pionii negri liberi de pe flancul damei nu mai pot fi opriți) 19...Cc2 20.Tb1 Ng5 21.Nb2 (La analiza făcută ulterior s-a constatat că 21.T:d6 ar fi câștigat partida, deoarece la 21...Tad8 22.T:d8 T:d8 23.Tb2 și

f3:e4 negrul trebuie să cedeze; de asemenea la 23.Cb4 Cb1 24.Td2 și albul câștigă deoarece are avantaj material) 21...d5!

(Vezi diagrama. O mutare frumoasă, care salvează partida) 22.C:d5 C:e3! 23.Tc1 C:d5 24.T:d5 Te2 25.Td:c5 (Ultima încercare!) 25...h6 26.Nd4 Remiză. Nu se poate câștiga finalul de turnuri și nebuni de culori diferite. (Comentarii de B. Soos, maestru al sportului)

Două noi victorii ale șahului românesc

Meciul feminin R. P. Română — R. P. Polonă: 44-20

După ce au câștigat prima ediție a meciului cu echipa poloneză care a avut loc anul trecut, reprezentantele noastre au obținut în întrecerea desfășurată recent în Capitală un nou și strălucit succes. Timp de două săptămîni, între 13—26 iulie, jucătoarele noastre au demonstrat un joc plin de inițiativă, acumulînd rundă de rundă un însemnat avantaj de puncte și terminînd meciul cu 44 puncte la 20. O frumoasă victorie, care face cîinste mișcării noastre șahiste și constituie un elocvent pas înainte al șahului feminin din țara noastră.

Meciul s-a disputat în sistemul Scheveningen de 8 runde la 8 mese. Fiecare echipă a fost alcătuită din 8 jucătoare și o rezervă. Din echipa țării noastre au făcut parte jucătoarele cu cele mai bune rezultate înregistrate la ultimele turnee, avîndu-se drept bază de selecție campionatul republican și turneul Cupa 8 Martie. În echipa poloneză au fost prezente de asemenea cele mai bune jucătoare, în frunte cu Kristina Holuj, maestră internațională și Henia Konarkowska, câștigătoarea ultimului campionat al R.P. Polone.

Jucătoarele noastre au câștigat 35 partide, au remizat 18 și au pierdut 11. În total s-au jucat 64 partide, multe din ele fiind deosebit de interesante. Amănunte și partide vor fi publicate în numărul viitor al revistei.

Iată rezultatele pe runde:

R. P. Română	R. P. Polonă
I 5	3
II 7½	½
III 7	1
IV 5	3
V 6	2
VI 4½	3½
VII 5½	2½
VIII 3½	4½

Rezultatele individuale în ordinea meselor sînt următoarele:

R. P. Română	R. P. Polonă
1. Pogorevici 5½	1. Holuj 4½
2. Polihroniade 5	2. Konarkowska 1½
3. Teodorescu 4½	3. Litmanowicz 2½
4. Nicolau 5½	4. Jureczinska 2
5. Sigalas 5½	5. Samolewicz 2
6. Gogîlea 6½	6. Malina ½
7. Iliescu 4½	7. Litwinska 1½
8. Perevoznic 4½	8. Szpakowska 4½
9. Reicher 2½	9. Hellwig 1

Meciul de compoziție R. P. Română — R. S. S. Ucraina: 588 - 470,5

Început cu peste un an în urmă, meciul prietenesc dintre echipele de compozitori șahiști ai țării noastre și ai R.S.S. Ucraina s-a încheiat de curînd în favoarea reprezentanților noștri. Întrecerea s-a desfășurat la 4 probe: probleme cu mat în 2 mutări, în 3 mutări, 4 și mai multe mutări, studii. Fiecare echipă a prezentat arbitrilor intermediari, conform regulamentului stabilit de conducătorii ambelor echipe, următorul număr de lucrări: 14 (2 mutări), 10 (3 mutări), 8 (4 și mai multe mutări) și 8 (studii). În total au participat la meci 40 de lucrări din partea fiecărei echipe,

În calitate de arbitri intermediari au funcționat G. Popov (Sofia) și V. Ranghelov (Plovdiv). Aceștia au trimis lucrările arbitrilor pe secții: M. Wrobel (R. P. Polonă) la 2 mutări, T. Czarnecki (R. P. Polonă) la 3 mutări, VI. Pachman (R. Cehoslovacă) la 4 și mai multe mutări, F. Prokop (R. Cehoslovacă) la studii.

Clasificarea lucrărilor n-a fost de loc ușoară, avînd în vedere amploarea acestui meci. După o îndelungată muncă de verificare arbitrii și-au trimis rezultatele, care s-au dovedit în favoarea echipei romine, câștigătoare a trei secții și a meciului la scorul total de 588—470,5

puncte. Succesul reprezentanților noștri este cu atât mai mare, cu cât în componența echipei ucrainene au intrat compozitori cu faimă internațională ca T. Gorghiev, F. Bondarenko, A. Kakovin, V. Rudenko.

Iată rezultatele pe secții :

	R. P. Română	R.S.S. Ucraina
2 mutări :	206	194
3 mutări :	198	94,5
4 și mai multe mutări	80	76
studii :	104	106

Deși au pierdut întâlnirea, compozitorii ucraineni beneficiază de unele rezultate individuale foarte frumoase, ca de exemplu locul I la ultimele secții prin lucrări de

înaltă valoare artistică. Echipa română a fost mai bine pregătită în ansamblu și a reușit să obțină la fiecare secție rezultate omogene, care i-au permis să realizeze un scor general superior. Se remarcă în special contribuția lui I. Dumitrescu (locul I, VIII și XIV la 2 mutări și locul II la 4 și mai multe mutări, M. Aschenazi (locurile II, IV și VIII la 3 mutări), E. Rusenescu (locurile IV, V la 4 și mai multe mutări, locul III la 3 mutări), E. Dobrescu (locul II, IV—V la studii) și L. Loeventon (locurile VII, XI, XII la 2 mutări, locul VII la 3 mutări, locurile VIII și XII la 4 și mai multe mutări).

F. HARTMAN

Secretar general al
Federației Române de Șah

I. BOLESLOVSKI

Mare maestru internațional

Teoria modernă

Deschiderea Sokolski

De mulți ani maestrul Sokolski își începe partidele cu mutarea 1.b2-b4, obținând succese însemnate. Datorită lui au fost descoperite și analizate ideile și variantele principale ale acestei deschideri și de aceea este foarte natural ca ea să poarte numele lui Sokolski, deși nu el este acela care a făcut pentru prima oară mutarea 1.b4 într-o partidă de concurs, ci Tartakower, la turneul internațional de la New York 1924. Însă, așa cum a afirmat el însuși, Tartakower a făcut această mutare ca un experiment și nu e de mirare că pe vremea aceea ea a fost considerată ca o extravaganță a marelui maestru. De altfel, pe atunci și deschiderea Reti, care astăzi ocupă un loc atât de important în teoria deschiderilor, era privită ca o senzație și în general teoria jocurilor închise era slab analizată. Deschiderea era considerată ca o fază a partidei în care figurile trebuie dezvoltate, fără a urmări vreun plan concret și orice deviere de la dezvoltarea „normală” a figurilor era considerată ca o încălcare a unor principii imuabile. Știm cum, datorită activității fostului campion mondial Alehin și dezvoltării școlii șahiste sovietice, concepțiile asupra deschiderii s-au schimbat. Astăzi avem la dispoziție un mare număr de variante în jocurile semideschise și închise, în care chiar de la primele mutări survin cîmîniri tactice sau se realizează planuri concrete, iar dezvoltarea figurilor este terminată mai tirziu, după rezolvarea unor anumite probleme tactice sau strategice.

Cu mutarea 1.b4 albul are în vedere un plan concret: crearea unei presiuni pe flancul damei. Atacul pe flancul damei este efectuat de alb într-o serie întreagă de sisteme de deschidere și adeseori foarte de timpuriu. Să luăm, de exemplu, variația atât de des ju-

cată în ultimul timp : 1.c4 Cf6 2.Cc3 c5 3.g3 g6 4.Ng2 Ng7 5.a3 Cc6 6.Tb1 0—0 7.b4! În mod natural, se naște întrebarea dacă albul nu poate începe înaintarea pe flancul damei încă de la prima mutare, cînd lucrul acesta nu necesită nicio pregătire. Aceasta este ideea mutării 1.b4.

În această deschidere albul se mărginește în centru la o tactică de apărare, dar acțiunile sale ofensive pe flancul damei, care sîlesc pe negru să ia măsuri în acest sector, îl împiedică pe acesta să desfășoare acțiuni ofensive în centrul tablei. Trebuie observat că nebunul b2 (mutarea 1.b4 este legată în mod organic de dezvoltarea nebunului la b2) exercită presiune asupra importanțelor cîmpuri centrale e5 și d4. Dar, poate că pentru alb este mai bine să înceapă partida cu mutarea 1.Cf3 și numai după răspunsul 1... Cf6 să joace 2.b4, deoarece acum negrul nu mai are la dispoziție răspunsul 2...e5. Această pregătire a mutării b2-b4 nu este însă folositoare, deoarece negrul poate juca 2...e6 și dacă 3.b5, atunci 3...a6! Albul n-a avut timp să-și aducă nebunul la b2 și este silit acum să schimbe la a6, după care dispăre ideea de bază a deschiderii.

Principalele răspunsuri la 1.b2-b4 sînt 1...e5 și 1...d5 (sau 1...e6 urmat de d5). Să vedem cum se poate desfășura jocul în aceste două cazuri.

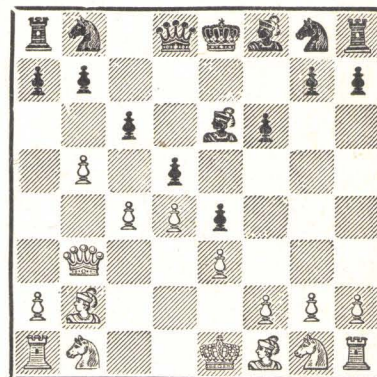
I

1.b4 e5 2.Nb2 Acum negrul poate obține prin 2...N:b4 3.N:e5 Cf6 4.e3 Cc6 5.Nb2 d5 avantaj de dezvoltare, dar, avînd în vedere că aceasta s-a făcut prin cedarea centrului, continuarea aceasta nu poate fi favorabilă negrului decît în cazul cînd reușește să întîrzie dezvoltarea figurilor adversarului și să creieze amenințări reale.

Analiza poziției arată că negrul nu reușește să obțină acest lucru. De exemplu: 6.Cf3 0—0 7.g4 Ng4 8.c:d5 D:d5 9.Ne2 Te8 10.0—0 Dh5 11.N:f6! g:f6 12.h3 cu avantaj clar pentru alb. În consecință, pionul „e” trebuie apărat prin 2...f6 sau 2...d6.

a) 2...f6 Această continuare a fost jucată pentru prima oară de către maestrul Belavenet, în 1936. Negrul ocupă centrul cu pionii „e” și „d” și la adăpostul lor își dezvoltă figurile. Albul are însă posibilitatea de a-și consolida poziția în centru, dezvoltînd în același timp atacul pe flancul damei: 3.b5 d5 4.e3 Ne6 5.d4 e4 6.c4 c6 7.Db3 (Vezi diagrama I).

I

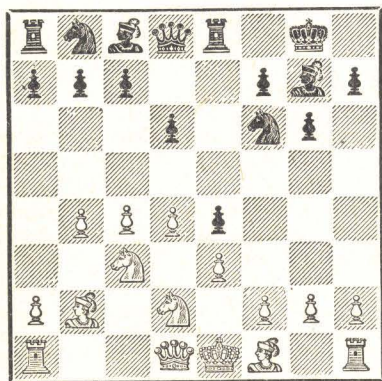
A survenit o poziție tipică pentru această deschidere. Șansele albului pe flancul damei sînt mai reale decît șansele negrului pe flancul regelui, de exemplu: 7...f5 8.Cc3 Cf6 9.Ch3 Nd6 10.a4 Cbd7 11.Na3! și albul stă sensibil mai bine.

După 2...f6, albul are la dispoziție, în afară de 3.b5, interesantul gambit 3.e4 N:b4 4.Nc4. O foarte bună ilustrare a posibilităților albului o consti-

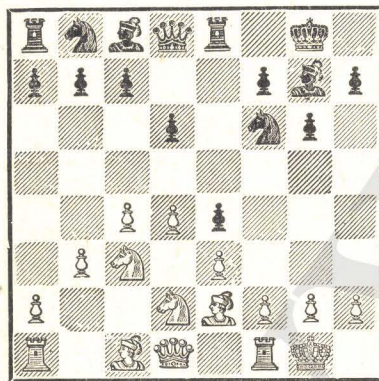
tuie partida Sokolski-Strugaci, publicată în revista „Sahmati v SSSR“ Nr. 8/1958 pe care o reproducem la sfârșitul articolului.

b) 2...d6 Mutarea aceasta este de obicei jucată în legătură cu dezvoltarea nebulului la g7, după care survine schema de dezvoltare a indienei vechi: 3.e3 g6 4.Cf3 Ng7 5.c4 Cf6 6.d4. Cu mutarea aceasta albul își obligă adversarul să-și arate planurile. Continuarea 6...e4 dă albului un joc foarte comod, cu superioritate în centru. Mai mult sens are 6...e4 7.Cfd2 0—0 8. Cc3 Te8 Să comparăm această poziție cu aceea care survine într-una din variantele indienei vechi, după mutările: 1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4. Cf3 0—0 5. e3 d6 6.Ne2 e5 7.0—0 Te8 8.b3 e4 9.Cd2.

II

III

Deosebirea esențială între aceste două poziții (vezi diagramele II și III) constă în faptul că albul nu a făcut încă rocade mică și poate continua cu 9.h3! amenințând să câștige pionul e4 prin 10.g4 și 11.Ng2. Slăbirea flancului regelui prin 9...h5 este riscantă pentru negru. Rămâne de jucat numai 9...c6 dar în acest caz albul obține prin 10.g4 și 11.Ng2 un joc activ pe flancul damei. În acest caz albul este favorizat de faptul că pionul său stă deja la b4. Iată, de exemplu, cum s-a desfășurat o partidă Sokolski-Vasiukov (Vilnius 1958):

1.b4 Cf6 2.Nb2 d6 3.c4 g6 4.e3 Ng7 5.Cf3 e5 6.Cc3 0—0 7.d4 e4 8.Cd2

Te8 9.Ne2 h5 10.a4 De7 11.b5 Cbd7 12.Db3 Cf8 13.h3 C8d7 14.a5 Cg5 15.Dd4 e5 16.d:c5 d:c5 17.Da3 Nf5 18.Cb3 Nf8 și acum albul, continuând cu 19.g4! (în loc de 19.0—0?) ar fi obținut un atac puternic.

II

1.b4 d5 2.Nb2 Cf6 3.e3 e6 4.b5 a6 Nu este ușor pentru negru să-și aducă în joc turnul a8 și de aceea îi convine să-l schimbe pentru turnul a1. Un alt plan posibil este 4...b6 5.Cf3 Nb7 6.Ne2 Ne7 7.c4 c5 8.0—0 9.a4 și poziția albului este mai activă) 5.a4 a:b5 6.a:b5 T:a1 7.N:a1 Nd6 8.Cf3 Cbd7 9.c4 0—0 10.Ne2 c5 11.0—0 De7 (Greșit este 11...d:c4? din cauza 12.Ca3 și albul, ocupând punctul e5, capătă un avantaj apreciabil. Așa s-a jucat într-o partidă Sokolski-Șagalovici din ultimul campionat al Bielorusiei) 12.d3 b6 13. Cbd2 Nb7 14.Dc2 Ce5 Poziția albului este mai liberă dar negrul păstrează echilibrul și provoacă simplificări.

Am examinat continuările principale în deschiderea lui Sokolski 1.b4. Recomandația teoreticianului cehoslovac, marele maestru Pachman, — 1...a5 este foarte discutabilă. Negrul își slăbește flancul damei și forțează pionul „b“ să înainteze la b5, unde oricum are intenția să ajungă.

Se pot trage unele concluzii: deschiderea 1.b4 este justificată din punct de vedere pozițional și de aceea nu poate fi răsturnată. Când negrul răspunde la 1.b4 cu 1...e5 și, dorind să folosească înaintarea de flanc a albului caută să obțină avantaj în centru, el ajunge adeseori în poziție grea; mutările mai elastice 1...e6 sau 1...d5 dau mai multe șanse de egalare. Pentru ca cititorul să-și poată da seama mai bine de felul cum se desfășoară lupta în deschiderea lui Sokolski, dăm mai jos câteva partide exemplificatoare.

★

Sokolski

Kirilov

Jucată la Minsk în 1957

1.b4 e5 2.Nb2 d6 3.c4 Cf6 4.e3 Cbd7 5.Cf3 g6 6.d4 Ng7 (Astfel s-a ajuns la schema de indiană veche a deschiderii Sokolski. Negrul încearcă să mențină un oarecare timp tensiunea în centru) 7.Ne2 (Mai precis este 7.Dc2 De7 8.d:e5 d:e5 9.c5 și nebulul alb poate ocupa la c4 o poziție mult mai activă decât la e2) 7...0—0 8.0—0 Te8 9.d:e5 Cg4 10.Cc3 Cg:e5 (Trebuia luat la e5 cu pionul. Acum albul realizează treptat înaintarea pionilor „e“ și „f“ după care superioritatea sa în centru devine apreciabilă) 11.Cd4 Cf6 12.Db3 (Atragem atenția cititorului asupra faptului că datorită poziției pionului la b4 albul are la dispoziție un câmp excelent pentru damă) 12...c6 (Negrul este obligat să slăbească pionul d6 pentru a apăra importantul câmp d5) 13.Tad1

De7 14.h3 Ne6? (Ușurează simțitor jocul albului. În timp ce după 14... Ced7 înaintarea pionilor „e“ și „f“ ar fi necesitat o lungă pregătire, acum ea poate fi realizată imediat) 15.f4 Ced7 16.e4 Cf8 17.Nf3 Tad8 18.b5 c5? (Negrul lasă să-i scape ocazia de a complica jocul prin 18...c:b5 19.D:b5 Tc8 și pierde repede) 19.Cc2 Nh6 20.Nc1 Ng7 (Se amenințase 21.e5) 21.Ce3 h6 22.f5! Ne8 23.Ced5 C:d5 24.C:d5 Dh4 25.Ng4! Ne5 26.Td3 (Acum nu mai există apărare împotriva amenințării 27.g3) 26...h5 27.g3 N:g3 28.T:g3 h:g4 29.T:g4 negrul cedează.

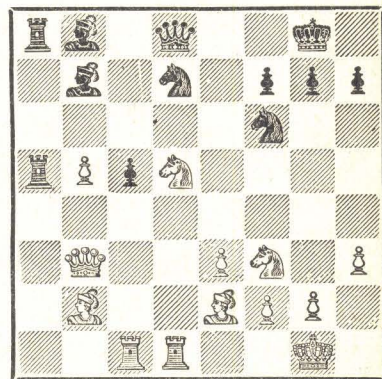
★

Sokolski

Bîșșev

Semifinala campionatului URSS, Lvov 1951

1.b4 Cf6 2.Nb2 e6 3.b5 d5 4.e3 a6 5.a4 Cbd7 6.Cf3 Nd6 7.c4 c5 8.d3 0-0 (Negrul ar fi trebuit să schimbe turnurile pe coloana „a“. Poziția negrului este puțin înghesuită și schimburile i-ar fi ușurat jocul) 9.Cbd2 b6 10. Ne2 Nb7 11.0—0 De7 12.h3 Te8 13.Tc1! a:b5 14.a:b5 Ta2 (Un plan greșit. Ocuparea coloanei „a“ cu turnurile nu dă nimic negrului. Folosind deplasarea turnurilor negre pe marginea tablei albul obține avantaj în centru) 15.Db3 Te8 16.Cb1 Dd8 17.Tfd1 T2a4 18.Cc3 T4a5 19.d4! (În timp ce negrul n-a realizat nici un progres, albul și-a instalat figurile pe poziții optime și acum deschide în mod favorabil centrul) 19... Nb8? (Negrul nu observă primejdia. Era necesar 19...De7) 20.e:d5 e:d5 21.d:c5 b:c5 22.C:d5! (Vezi diagrama).

(Un excelent sacrificiu pozițional de calitate, după care figurile albe stăpinesc toată tabla) 22...C:d5 23.T:d5 N:d5 24.D:d5 De7 25.Td1 Cf8 (La 25...Cf6 urmează 26.Df5 cu amenințarea 27.Nd3) 26.Nc4 T8a7 27.Ce5! N:e5 28.N:e5 Ta4 29.Nd6 De6 30.b6 (Pionul „b“, — eroul deschiderii, execută înaintarea decisivă) 30...Td7 31.b7 Tb4 (După 31...T:b7 32.D:b7 T:c4 33.Db8 negrul pierde calul) 32.D:c5 T:d6 33.T:d6 Tb1+ 34.Rh2 De7 35.Nd5 g6 36.f4 Rg7 37.Dd4+ Rh6 38.Tb6 negrul cedează.

Sokolski

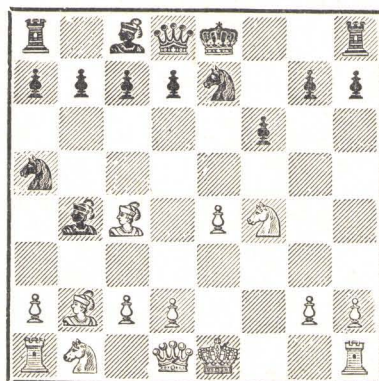
Strugaci

Campionatul Bielorusiei, 1958

1.b4 e5 2.Nb2 f6 3.e4 (După 3.b5 d5 4.e3 Ne6 5.d4, V. Panov propune continuarea 5...e:d4 6.D:d4 Cd7 7.Cf3 Nc5. Sokolski este de părere că după 8.Dc3 Ce7 9.Cbd2 urmat de Cb3 albul are mai multe șanse de a păstra inițiativa) 3...N:b4 (Mai prudent este 3...d5, cum s-a jucat într-o partidă Sokolski-Antoșin, 1951) 4. Nc4 Cc6 5.f4! (Mai tare decât 5.N:g8 T:g8 6.Dh5+, după care albul recîștigă pionul dar pierde inițiativa) 5...e:f4 (Poate era mai bine 5...d6, după care albul are de ales între 6.f5 și 6.c3) 6.Ch3 Cge7 7.C:f4 Ca5? (O greșeală

care permite albului să înceapă un atac decisiv. Vezi diagrama)

8.N:f6! Tf8 (La 8...g:f6 ar fi urmat

9.Dh5+ Cg6 10.C:g6, iar la 8...C:c4 poate urma 9.N:g7 sau 9.Dh5+. De exemplu: 9.Dh5+ g6 10.C:g6! C:g6 11.N:d8 R:d8 12.Db5! Ca3 13.De4! b5 14.Db3 C:b1 15.D:b4 și albul câștigă) 9.Ch5! C:c4 (La 9...T:f6 ar fi urmat 10.C:f6+ g:f6 11. Dh5+ Cg6 12. Ng8! De7 13.a3 Nc5 14.N:h7 D:e4+ 15.Rd1 și albul câștigă; sau 12...Rf8 13.D:h7 Ce5 14.0—0 cu amenințările 15.d4 și Dh8) 10.C:g7+ Rf7 11.0—0 Rg8 12.Dh5! T:f6 13.T:f6 Cg6 14.T:g6 h:g6 15.D:g6 Rh8 (După 15...Ce5 16. Dg3 Df6 17. Ch5+ Dg6 18.D:e5 d6 19.Dg3! albul rămîne cu doi pionii în plus) 16.Ce8! De7 (Sau 16...Nc5+ 17. Rh1 Nd4 18. Dh5+ Rg8 19.Dd5+ și negrul pierde) 17.Cf6 și negrul a cedat.

Meciul U.R.S.S.-Iugoslavia — o victorie categorică a șahiștilor sovietici

Întîlnirea tradițională dintre șahiștii sovietici și iugoslavi era așteptată cu mult interes de toți iubitorii șahului. E și firesc, deoarece meciurile dintre cele două echipe abundă în partide interesante și valoroase. Este de altfel cunoscut că echipa Iugoslaviei se numără printre puținele în lume în stare să opună o rezistență onorabilă reprezentativei sovietice, echipă fără concurență și fără rival în lume, mai ales cînd disputa are loc la un număr mai mare de mese.

Echipele Uniunii Sovietice și Iugoslaviei s-au întîlnit pînă acum de patru ori în competiții oficiale, tot de atîtea ori în meciuri amicale și de trei ori în cadrul campionatului mondial universitar. La Olimpiada de la Helsinki din 1952 scorul a fost egal (2-2). Tot la egalitate s-a terminat meciul la Olimpiada de la München din 1958 și cel de la Baden din 1957 din cadrul campionatului Europei (10-10). La Amsterdam în 1954 șahiștii sovietici au învins cu 2½-1½. Scorul strîns de la Olimpiade se explică prin faptul că la primele mese și echipa Iugoslaviei are jucători de ridicată valoare, mari maeștri internaționali consacrați.

În schimb, întîlnirile amicale, cele care programează întîlniri la mai multe mese și sînt în măsură să dea o imagine a forței de ansamblu, s-au încheiat întotdeauna cu victorii la scor ale reprezentativei U.R.S.S.: 38-26 în 1956, 42-22 în 1957, 19½-12½ în 1958 și 24½-15½ în anul acesta în meciul de la Kiev.

Interesant de remarcat că în primele două runde șahiștii iugoslavi au rezistat cu destul succes fiind întrecuți la o diferență de numai un punct. Explicația stă în jocul foarte bun de la mesele feminine. (Nedelkovici și La-

zarevici au reușit să obțină 3 puncte din 4 posibile) precum și în victoria pe care Gligorici a repurtat-o la Smislov în urma unei inexactități a fostului campion mondial.

După aceea, însă, echipa sovietică a jucat din ce în ce mai tare și câștigă detașat ultimele două runde (7-3 în ambele) pecetluind scorul final la o diferență de 9 p. deci aproape de... o rundă.

Jocul deosebit de puternic al echipei U.R.S.S. se poate întrevădea și din faptul că (cu excepția lui Bronstein) nici unul din componenții ei nu a pierdut meciul de patru partide cu adversarul direct. Smislov a terminat la egalitate cu Gligorici (2-2), Petrosian și Taimanov i-au învins cu 3-1 pe Matanovici și respectiv Milici, Korcinoi cu 2½-1½ pe Karaklaici și cu 1-0 pe Nedelkovici (care l-a înlocuit pe acesta în ultima rundă), Averbach și Gheller cu 2½-1½ pe Djurasevici și Bertok, iar debutantul Gufeld l-a întrecut cu 2½-1½ pe Matulovici și a remizat cu Ianosevici. În

întîlnirile feminine Bikova a învins-o pe Nedelkovici, iar Volpert a făcut scor egal cu Lazarevici.

Din echipa Iugoslaviei un rezultat surprinzător de bun l-a realizat Fuderer care a obținut 3-1 la Bronstein.

Marele maestru Gligorici, mulțumit de egalitatea cu Smislov la prima masă, glumea după meci spunînd că i-ar fi convenit ca aceste partide să conteze și pentru... marile meci turneu al candidaților, printre participanții cărui se numără atît Smislov cît și Gligorici.

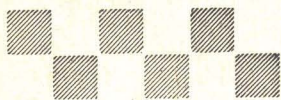
O formă excepțională a arătat Petrosian, care a realizat partide extrem de valoroase la Matanovici. Foarte bine a jucat și Taimanov. Korcinoi este singurul dintre participanți care a obținut 3 victorii în cele 4 partide susținute. Rezultate detaliate se pot urmări pe tabel.

Meciul desfășurat la un înalt nivel tehnic confirmă valoarea școlii șahiste sovietice, fiind totodată o nouă contribuție la strîngerea legăturilor de prietenie dintre șahiștii celor două țări.

V. Ch.

U.R.S.S. — Iugoslavia: 24½ — 15½ (+16=17-7)

	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Smislov	0	½	1	½	Gligorici	1	½	0	½
Petrosian	1	½	½	1	Matanovici	0	½	½	0
Bronstein	½	0	0	0	Fuderer	½	½	1	1
Taimanov	1	½	½	1	Milici	0	½	½	0
Averbach	½	½	½	1	Djurasevici	½	½	½	0
Gheller	1	0	½	1	Beriok	0	1	½	0
Korcinoi	½	1	1	—	Karaklaici	½	0	0	—
				1	Nedelkovici	—	—	—	0
Gufeld	½	1	1	½	Matulovici	½	0	0	—
				½	Ianosevici	—	—	—	½
Bikova	½	½	1	—	Nedelkovici	½	½	0	—
Gaprindașvili	—	—	—	0					1
Volpert	0	0	1	1	Lazarevici	1	1	0	0
	5½	5	7	7		4½	5	3	3

Partide și finaluri

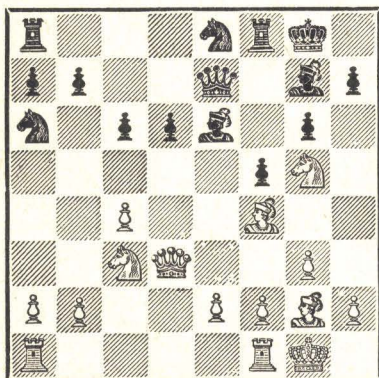
127. APĂRAREA OLANDEZĂ

B. Soos

Honfi

Turneul internațional de la Bala-tonfired, 1959

1.c4 f5 2.Cc3 Cf6 3.g3 g6 4.Ng2 Ng7 5.d4 0—0 6.Cf3 d6 7.0—0 c6 (S-a ajuns la o variantă cunoscută din Apărarea Olandeză, elaborată de maestrul din Leningrad, și care poartă denumirea de varianta Leningrad. În locul ultimei mutări a negrului se mai poate juca și 7...Cc6 8.d5 Ce5 9.C:e5 d:e5 10.e4! cu avantaj pentru alb) 8.d5! (Cu ideea de a juca mai tirziu Cd4 sau Cg5, cu presiune pe cîmpul e6, singura slăbiciune a negrului) 8...e5 9.d:e6 N:e6 10.Dd3! (Simplu și puternic! Amenință Cg5) 10...Ca6 11. Cg5 De7 12.Nf4 Ce8 (Vezi diagrama)

13.Cd5!! N:d5 (După 13...c:d5 14.C:e6 Cb4 15.Db3 D:e6 16.D:b4 d:c4 17. Tad1! D:e2 18.Td2 Ce7 19.N:b7 albul are un avantaj evident) 14.c:d5 c5 15. Ce6 Tf7 16.Db3 Nf6 17.h4 Dd7 18.e4 Cg7 19.Tf1 Tc8 20.Ta1 (Amenință decisiv e5) 20... f:e4 21.C:g7! (Altfel negrul joacă Cf5 și Cd4) 21...N:g7 22.T:e4 Tc8 23.Rh2 Rh8 24.Nh3 Dd8 25.Tc1 (Albul a pus stăpînire pe coloana e și amenință Ne6) 25...Nd4! 26.Rg2 b6 (Negrul se pregătește să sacrifice calitatea la f4) 27.Ne6 T:f4! (Singura contrașansă! La Te7 sau Tg7 albul răspunde cu f3 și Nf5 și câștigă ușor) 28.T:f4 T:f4 29.g:f4 D:h4 (S-a ajuns la o poziție critică pentru negru. Acesta a crezut că a scăpat de toate greutățile. Într-adevăr, la 30.Dg3 D:g3 31.f:g3 N:b2 și pionii negri de pe flancul damei asigură negrului un joc bun. Însă la o analiză profundă a poziției, se poate observa că negrul are un cal afară din joc, astfel că albul trebuie să joace la atac, fără pierdere de timp) 30. Df3! N:b2 31.Th1 Df6 32.Dh3 h5 (La 32...Dg7 33.Nc8 Cc7 34.Nb7 și negrul nu are apărare împotriva Dc8 și eventual Tel) 33.Dg3! Cc7 (Negrul nu mai are apărări satisfăcătoare. La 33...Dg7 sau 33...Rh7 era decisiv 34.f5!)

34.T:h5+ Rg7 35.Tf5! De7 36.Tf7+ (Cîștiga de asemenea și 36.Tg5) 36... D:f7 37.N:f7 R:f7 38.f5! Ce8 39.D:g6+ și negrul a cedat după cîteva mutări.

(Comentarii de B. Soos, maestru al sportului)

128. GAMBITUL DAMEI

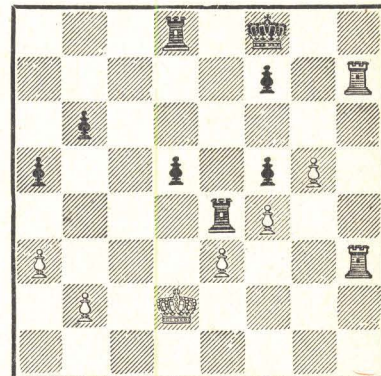
L. Polugaevski

L. Szabó

Turneul internațional de la Marianske Lazne, 1959

1.d4 d5 2.c4 c6 3.e3 Cf6 4.Cc3 e6 5.Cf3 Cbd7 6.Dc2 (Cu această mutare albul evită varianta Meran 6.Nd3 d:c4 7.N:c4 b5 8.Nb3 a6 9.e4 c5 etc. Un timp ea a fost jucată cu mult succes de către Najdorf, de obicei în forma 6...Nd6 7.b3 0—0 8.Ne2! după care negrul trebuie să joace foarte atent pentru a nu intra în dezavantaj. Apărarea corectă este 8...e5! 9.c:d5 C:d5! și acum negrul obține un joc egal atît după 10.C:d5 e:d5 11. d:e5 C:e5 12.0-0 Ng4! cit și după 10.Nb2 Nb4 11.0—0 N:c3 12.N:c3 C:c3 13. D:c3 e:d4 14.C:d4 Df6 15.b4 Td8 16. Tfd1 h6, ca într-o partidă Reshevsky-Euwe, 1951. Marele maestru sovietic M. Taimanov a propus ca întărire a jocului alb continuarea 6...Nd6 7.Nd2 0-0 8.0-0 c5 și acum cu mutarea lui Tal 9.e4 albul are bune perspective de a păstra inițiativa, de exemplu: 9...c:d4 10.C:d4 d:c4 11. N:c4 a6 12.Ne3 De7 13.Ne2 Ce5 14. h3 Cg6 15.Rb1 Nf4 16.Dd2 e5 17. Cf5; Taimanov—Fichtl, Viena, 1957. Împotriva acestei continuări este îndreptată următoarea mutare a negrului) 6...Nb4 7.Nd2 0—0 8.0—0 c5 9.Rb1 (Este clar că acum înaintarea e3—e4 nu mai merge din cauza N:c3 și C:e4. Albul putea juca aci și înțîi 9.c:d5 e:d5 și apoi 10.Rb1 sau, cum a arătat Taimanov în comentariile sale la una dintre partidele meciului său cu Botvinnik, 1953, — cu nebulul la d6 în loc de b4 — era de considerat 9.Ne1) 9...c:d4 10.C:d4 Ce5!? (După aceasta negrul rămîne cu un pion izolat la d5. Era poate mai bine 10...d:c4 11.N:c4 Ce5, deși în acest caz albul ar fi obținut perspective de atac pe flancul regelui) 11.C:d5! C:d5 12.c:d5 N:d2 13.T:d2 e:d5 (Reluarea cu dama ar fi lăsat albului un avantaj decisiv de dezvoltare, de exemplu 14.Cf3 Da5 15.C:e5 D:e5 16. Thd1 cu pătrundere pe linia a opta) 14.Nd3 (Albul este de acord să schimbe nebulul pentru cal, rămînînd cu puternicul cal de la d4 împotriva nebulului slab al negrului) 14...h6 15.Dc3 Df6 16.f4 (În felul acesta albul forțează, din punct de vedere practic, schimbul calului pe nebul, însă cu prețu slăbirii pionu-

lui e3) 16...C:d3 17.D:d3 Te8 18.Tg1 h5 19.h3 De7 20.Te2 De4 21.D:e4 T:e4 (După 21...d:e4 albul ar fi putut răspunde 22.f5 și negrul ar fi avut greutăți cu apărarea pionului e4) 22.Rc2 b6 23.Rd2 Ne6 (Avantajul albului se bazează pe superioritatea calului și strategia sa urmărește limitarea maximă a activității nebulului slab) 24.Tf2 Tae8 25.Tf3 g6 26.g4 h:g4 27. h:g4 Nc8 28.g5 (Cu ideea de a folosi coloana „h”) 28...Rg7 29.Th1 Nd7 30.Tg3 a5 31.Th4 T4e7 32.Th2 Te4 (Aceste mutări de așteptare au ca scop cîștigarea de timp) 33.Th1 Nf5 34.Th4 Nd7 35.a3 Nf5 36.Cb5 (Albul se decide la o manevră prin care forțează intrarea într-un final cîștigat, cu patru turnuri) 36...T4e7 37.Cd6 Td8 38.C:f5+ g:f5 39.Tgh3 Te4 (Necesar pentru a elibera cîmpul e7 și a para amenințarea de mat cu turnurile la h8 și h7) 40.Th7+ Rf8 (Vezi diagrama).

41.g6! (Decisiv. Pionul nu poate fi luat din cauza pierderii turnului prin Th8+ și T3h7+) 41...Td6 42.Th8+ Rg7 43.T8h7+ Rf8 44.T:f7+ Rg8 45. T:f5 Te6 46.Rd3 T:g6 47.Thh5 d4 48.e:d4 Tg3+ 49.Re4 (Cu doi pioni în plus realizarea cîștigului este o chestiune de tehnică) 49...Tb3 50. Thg5+ Rh7 51.Tg2 Th3 52.Tfg5 Td7 53.d5 Th1 54.Tg1 Th2 55.T5g2 Th5 56.f5 și negrul a cedat.

(Comentarii de L. Țucă)

129. APĂRAREA SICILIANĂ

V. Smislov

B. Spasski

Turneul internațional de la Moscova, 1959

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne2 (Marele maestru Smislov preferă să combată varianta Opocensky cu mijloace poziționale simple, evitînd complicațiile care rezultă după mutările mai agresive 6.Ng5 sau 6.f4) 6...Cc6 (O schimbare de plan: negrul trece în varianta Scheveningen) 7.0—0 e6 8.Ne3 Nd7

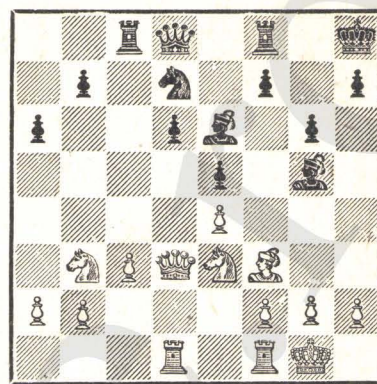
(Continuarea teoretică este aci 8... Dc7 9.f4 Ca5 10.f5! Ne7 11.Dd3! Nd7 12.g4 și albul, după Pachman, are un atac periculos. Negrul urmărește un alt plan) 9.De1 C:d4 10. N:d4 Nc6 11.Nd3 e5 (Cu o oarecare pierdere de timp, — înaintarea e7—e5 a fost realizată în două mutări în loc de una — negrul a ajuns tot la o poziție de tipul celor care rezultă din varianta Opocensky) 12. Ne3 Ne7 13.Td1 0—0 14.f3 b5 15. Ce2 (Calul se îndreaptă prin g3 spre f5, punctul slab al poziției negrului) 15...Dc7 16.Cg3 Nd7 17.h3 Tfe8 18. Df2 Tac8? (O greșeală care permite albului să înceapă cu succes atacul pe flancul damei. Planul negrului în acest tip de poziții constă în pregătirea înaintării d6—d5. Pentru aceasta era indicat Nd7—e6 și Db7) 19.b3 Ne6 20.a4! b:a4 21.N:a6 Ta8 22.Nb5 Tec8 23.b:a4 d5! (Luarea pionului c2 ar fi dus la schimbul damelor, după care pionul „a”, susținut de cei doi nebuni, ar fi constituit o forță decisivă în final) 24. Nb6 Db7 25.Rh1 (Necesar pentru a preveni posibilitatea Nc5, în eventualitatea a4—a5, T:a5, N:a5) 25...d4 26.a5 Nb4 27.Nd3 N:a5 28.N:a5 T:a5 (Negrul a reușit să respingă atacul pe flancul damei dar centrul său de pioni a devenit vulnerabil) 29.f4! e:f4 30.D:f4 Ch5 31.C:h5 T:h5 32.Tb1 (Figurile negre ocupă poziții proaste. Acum albul pregătește cu grijă atacul asupra pionului d4) 32... Dd7 33.Rg1 (Se amenințase N:h3) 33...h6 34. Tb6 Tg5 35. Td6 Db7 36.Rh2 (Nu se putea lua imediat la d4 din cauza Dc5) 36...Dc3 37.e5 (Pionul d4 nu mai poate fi apărat și odată cu el albul câștigă și partida) 37...Dc7 38.D:d4 Da5 39.Te1! g6 (39... D:e1? 40.Td8+ urmat de mat) 40.Te2 Tc5 (S-ar părea că negrul își va recâștiga pionul...) 41.Df4! (Acum la luarea pionului e5 urmează Df6 și albul câștigă) 41...Td5 42.c4 T:d3 (După 42...T:d6 43.e:d6 cei doi pioni legați câștigă repede) 43.T:d3 Tf5 44. Dd4 Rg7 45.Td1 g5 46.c5 Tf4 47.De3 Da4 48.Tc1 Nd5 49.e6! N:e6 50.c6 Tc4 51.T:c4 D:c4 52.De5+ negrul cedează.

130. APĂRAREA SICILIANĂ

I. Averbach T. Petrosian
Finala campionatului U.R.S.S.
Tbilisi, 1959

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 (În ultimii zece ani în mai mult de jumătate din partidele în care s-a jucat apărarea siciliană negrul a adoptat sisteme bazate pe înaintarea e7—e5. Încercările făcute cu albul de a demonstra că se poate obține avantaj folosind slăbiciunea cîmpului d5 n-au dat pînă acum rezultate concludente) 6.Ne2 (În ultimul timp mulți jucători preferă această continuare mai modestă, renunțînd la încercările mai întreprin-zătoare, ca 6.Ng5 sau 6.f4, care duc

la un joc tactic foarte tăios) 6...e5 7.Cb3 Ne7 8.0—0 0—0 9.Ng5 (În poziția aceasta s-a jucat foarte multă vreme numai 9.Ne3 după care negrul are de ales între 9...Ne6, 9...Cbd7 și 9...Dc7. În special 9...Dc7 pare a da negrului un joc foarte bun, cum s-a văzut într-o partidă Unzicker—Bronstein, Göteborg 1955, în care a urmat 10. a4 b6 11.Dd2 Ne6 12.Tfd1 Tfc8 13.De1! Db7 14.Td2 Cbd7 15. f3 d5! Mutarea 9.Ng5 urmărește întărirea controlului asupra punctului d5 prin eliminarea la momentul oportun a calului din f6. Ea a fost încercată cu succes într-o partidă Larsen—Gligorici, jucată la Olimpiada de la Moscova, 1956) 9...Ne6 (În partida citată Gligorici a jucat 9...Cbd7, dar după 10.a4 b6 11.Nc4! Nb7 12. De2 Dc7 13.Tfd1 Tfc8 14.Cbd2 h6 15.N:f6 C:f6 16.Nb3 Nc6 17.Cc4 albul a obținut un mare avantaj pozițional. Nesatisfăcător este și 9...C:e4 din cauza 10.N:e7 C:c3 11.N:d8 C:d1 12. Te7 Te8 13.Tf:d1 T:e7 14.T:d6 cu un final foarte favorabil pentru alb și nici 9...b5 din cauza 10.a4 b4 11.Cd5 C:d5 12.D:d5! Ta7 13.Ne3, etc) 10. N:f6 (Cu aceasta albul își realizează ideea strategică: acum controlul asupra cîmpului d5 este complet. Cum se va vedea însă, din aceasta nu se poate trage mare folos) 10...N:f6 11. Cd5 Cd7 (Negrul nu se teme de schimbul la f6, deoarece după 12. C:f6+ C:f6 13.Nf3 înaintarea d6—d5 egalează complet jocul) 12.Dd3 Tc8 (La intenția albului de a organiza presiunea asupra pionului d6 negrul răspunde cu presiune pe coloana „c”. Acum la 13.C:f6+ C:f6 14.Tfd1 ar fi urmat 14...Dc7 și dacă 15.c3, atunci 15...Tfd8 cu o poziție foarte bună. La încercarea de a juca întii 13.Tfd1 negrul răspunde cu 13...Ng5) 13.c3 Ng5 14.Tad1 (Albul nu vrea să renunțe la posibilitatea de a juca eventual f2—f4. Poate că ar fi fost mai bine însă să fi jucat 14.Tfd1, renunțînd la această idee) 14...Rh8! (O mutare fină prin care negrul pregătește înaintarea f7—f5) 15.Nf3 (Cu aceasta albul renunță la planul său inițial de a juca f2—f4. Într-adevăr, după 15.f4 e:f4 16. C:f4 calul negru ar fi căpătat cîmpul tare e5 de unde ar fi dominat tot centrul tablei. Pentru a pregăti această înaintare prin 15.g3 nu mai este timp: 15...Nh3 16.Tfel f5 și negrul stă bine) 15...g6 (Desigur, nu era bine 15...f5 din cauza 16.e:f5 N:f5 17.Ne4 și cîmpurile albe din centru rămîn în stăpînire albului) 16.Ce3! (Vezi diagrama. Albul ia măsuri împotriva f7—f5, atacînd în același timp pionul d6. Acest atac este însă ușor de parat și rezultatul este aducerea cailor albi în poziție proastă. De aceea Euwe recomandă ca mai bine pentru alb 16.Cal f5 17.De2 Cc5 18.Cc2 f:e4 19.N:e4 C:e4 20.D:e4 Nf5 21.De2 și „poziția dominantă a calului d5 este în mod sigur o compensație suficientă pentru perechea de nebuni”. Sau 17... b5 18. Ce2 și albul stă bine.) 16...

Tc6 17.Tfe1 Cf6 (Acum întoarcerea calului alb la d5 este definitiv împiedică, deoarece la 18.Cd5 ar urma 18...N:d5 19.e:d5 Tc8 apoi Cd7 și f7—f5 cu mare avantaj pentru negru) 18.De2 b5 19.Ta1 (Pentru a elibera calul din b3. Inițiativa a trecut în mîinile negrului care amenință să realizeze un atac al „minorității” de pioni pe flancul damei) 19...Db6 20. Cd2 a5 21.Cdf1 Tfc8 22.a3 (Ultimele mutări oglindesc clar situația: în timp ce albul a făcut numai mutări de retragere, care nu i-au îmbunătățit cu nimic poziția, negrul și-a concentrat forțele pentru a realiza străpungerea b5—b4, care urmează acum) 22...b4 23.c:b4 a:b4 24.a4 Da7 (Pionul a4 e liber... dar e slab și nu poate fi apărat mai tirziu prin b2—b3, deoarece negrul împiedică această posibilitate prin b4—b3) 25.Ted1 (Pentru a limita în oarecare măsură libertatea de mișcare a pieselor negre prin atacul asupra pionului d6) 25...Ta6 26.Td3 b3! 27.a5 (Se amenințase 27...T:a4 28.T:a4 D:a4 29.T:d6 C:e4. Pionul fiind la a5, această continuare nu mai este posibilă) 27...T8c6 28.Dd1 (Albul nu avea la dispoziție ceva mai bun. La 28.Tad1 ar fi urmat 28...Dc7 29.Dd2 Tc2! și negrul câștigă, iar la 28.Cd2 ar fi urmat 28...T:a5 29.T:a5 D:a5 30.C:b3 Da4 de asemenea cu poziție de câștig pentru negru) 28...Dc7 29.Cd5 (Albul trebuie să întreprindă ceva deoarece altfel negrul continuă cu Ng5—h6—f8 apărînd definitiv pionul d6, după care pionul a5 cade) 29...N:d5 30.e:d5 Tc5 31.T:b3 T6:a5 32.T:a5 T:a5 (Albul a reușit să evite pierderea de material dar a rămas cu doi pioni slabi, d5 și b2, iar figurile sale nu ocupă cele mai bune poziții) 33.Tc3 Db6 34. Tb3 Da7 35.Tb4 (Necesar pentru a împiedica e5—e4) 35...Rg7 (Negrul joacă la zugzwang) 36.h4 Nh6 (Acum se amenință 37...Dc5 cu câștigarea pionului d5, iar albul este aproape complet în zugzwang. Într-adevăr, calul f1 nu poate muta la d2 din cauza C:d5, nici la e3 din cauza Ta1. Regele trebuie să apere punctul f2, dama și nebunul sînt legați de apărarea pionului d5, iar turnul trebuie să împiedice e5—e4) 37.b3 (Pentru a răspunde la 37...Dc5 cu 38.Tc4) 37...Ta2! 38. De1 (La 38.Ne2 ar fi urmat Dc5 cu

cîștigarea pionului d5) 38...Da5 (Amenințată 38...Nd2) 39.Db1 Tal 40. Tb5 Dc3 și albul a cedat deoarece pierde dama.

(Comentarii de L. Țucă)

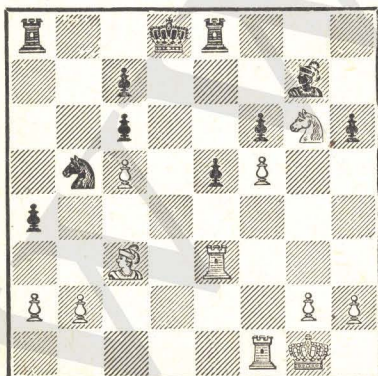
131. INDIANA VECHE

V. Antoșin

L. Aronin

Semifinalele celui de-al XXVI-lea campionat al U.R.S.S.

1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Cc3 Ng7 4. e4 d6 5. Ne2 e5 (Negrul alege o variantă care numai aparent duce la egalitate. Mai bine este aici 5...0-0, acceptînd ca albul să joace atacul Averbach: 6. Ng5 sau cunoscuta variantă cu 6. Cf3 etc.) 6. d:e5 d:e5 7. D:d8+ R:d8 8. f4 (Des înîlînită la ultimele turnee, această variantă, după părerea teoreticienilor sovietici, dă șanse mai bune albului. Partida Tal—Kotkov, Tbilisi 1956, a continuat astfel: 8...Ne6 9. Cf3 Cbd7 10. 0-0 c6 11. Cg5 h6 12. f5 h:g5 13. f:e6 f:e6 14. N:g5 și negrul a intrat într-o poziție grea) 8...Cc6 9. Cf3 Ne6 10. 0-0 h6 (Merită atenție și 10...e:f4 11. N:f4 Cd7, cu toate că și atunci albul are o poziție mai bună) 11. f5 g:f5 12. e:f5 Nd7 (Nefavorabil era 12...N:f5, din cauza 13. C:e5) 13. Nd3 The8 14. Ce4 (O mutare cu două tăisuri. Bine era și 14. Te1) 14... C:e4 (Aronin alege continuarea care duce la o poziție liniștită, dar în același timp pasivă. Complicații interesante surveneau după 14...N:f5 15. C:f6 Nd3 16. C:e8 R:e8 și pentru calitatea sacrificială negrul ar fi obținut frumoase contrașanse. De aceea la 14...N:f5 albul trebuia să joace 15. Cf5 N:e4! 16. C:e4 C:e4 17. N:e4 cu o poziție activă și suficiente compensații pentru pionul sacrificial) 15. N:e4 Re7 16. Nd2 a5 17. Tael f6 18. Ch4 Rd8 19. Cg6 Cd4 20. Te3 (Dacă 20. Nb7, atunci 20...Tb8 și negrul își recîștigă pionul. E de preferat această poziție în care negrul stă mult inferior) 20... Nc6 21. N:c6 b:c6 22. c5 (O mutare logică, albul nu permite întărirea calului din d4 prin c6—c5) 22...a4 (Mai bine era 22...Rc8 urmat de 23...Rb7, creînd posibilitatea de apărare pe linia a 8-a) 23. Nc3 Cb5 (Vezi diagrama) 24. N:e5! f:e5 (Sau

24...T:e5 25. T:e5 f:e5 26. f6 cu poziție ușor cîștigată de alb) 25. f6 Nf8 26. Tfd1+ (Mai simplu era imediat 26. f7 N:c5 27. f:e8D+ R:e8 28. Rh1 N:e3 29. Tf8+ Rd7 30. T:a8 etc. Dar albul obține același rezultat într-o formă mai favorabilă) 26...Rc8 27. f7 Te7 (Nu ajută nici 27...Td8, la care urma 28. T:d8+ R:d8 29. C:f8 Re7 30. Cg6+ R:f7 31. C:e5+ și 32. C:c6 și albul cu doi pioni în plus cîștigă ușor) 28. C:e7 N:e7 29. T:e5 Nf8 30. Te8+ Rb7 31. T:a8 N:e5+ 32. Rf1 R:a8 33. Td8+ Rb7 34. f8D N:f8 35. T:f8 și negrul a cedat.

(Comentarii de M. Sutiman, candidat de maestru)

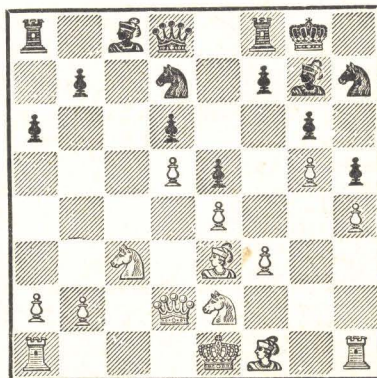
132. INDIANA REGELUI

L. Szabó

S. Gligorici

Jucată în meciul Ungaria—Iugoslavia, 1959

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 (Dintre numeroasele sisteme de combatere a indienei regelui, atacul Sämisch se menține de multă vreme ca unul dintre cele mai bune) 5...0-0 6.Ne3 c6 (În ultimul timp mutarea aceasta este preferată înaintării e7—e5. Avantajul ei este că acum albul nu are altă mutare mai bună decît 7.Cge2, după care schema sa de dezvoltare devine cunoscută) 7.Cge2 e5 8.d5 (În câteva partide jucate în ultimul timp și chiar împotriva lui Gligorici, la Portoroj 1958, Bronstein a încercat să întărească vechea continuare 8.Dd2 e:d4 9.C:d4 d5 10.c:d5 c:d5 jucînd acum 11.Ne2! Gligorici a răspuns 11...Cc6 12.c5 Ce8 13. 0-0 Cc7 dar n-a reușit să obțină egalarea jocului. Negrul nu trebuie să permită înaintarea c4—c5, ci trebuie să joace 11...d:c4! 12.N:c4 și acum nu 12...Te8 13.0-0! cu avantaj pentru alb, ca în partida Bronstein—Boleslavski din campionatul pe echipe al URSS, 1958, ci 12...a6 13.0-0 Cbd7 cu joc egal) 8...c:d5 9.c:d5 a6 10.Dd2 Cbd7 11.g4 h5! 12. g5 (Mai bine decît 12.h3 Ch7 13. 0-0-0 h4 14.Rb1 Nf6 15.Nf2 Ng5 16.De1 b5, cu șanse mai bune pentru negru: Sherwin—Gligorici, Portoroj 1958) 12...Ch7 13.h4 (Vezi diagrama)

13...f6!? (În două partide jucate recent la Tbilisi în finala campiona-

tului al XXVI-lea al U.R.S.S., s-a jucat în această poziție continuarea 13...b5 14.Cg3 Cb6 15.Nd3 și acum 15...Cc4 !16.N:c4 b:c4 17.0-0! : Spasski—Gurghenidze, sau 15...Nd7 16. 0-0-0 Tc8 17.Rb1 Cc4 18.N:c4 T:c4: Polugaevski—Petrosian. În ambele cazuri albul a păstrat un joc ceva mai bun. Încercarea negrului de a obține contrajoc prin deschiderea coloanei „f” este legată de unele riscuri legate de slăbirea poziției regelui) 14.g:f6 T:f6 15. Cg1 (Apărarea cea mai „economică”. 15.Ng2 ar fi redus nebulul la rolul unui simplu pion, iar pe de altă parte este necesară apărarea punctului c4) 15...b5 16.Cd1 (Cu scopul de a nu permite accesul damei negre la a5) 16...Cc5 17.Cf2 Df8 (Mărește presiunea asupra punctului f3 și în același timp evită eventualele combinații legate de pătrunderea figurilor albe la g5) 18.0-0-0 Nd7 19.Rb1 Tc8 20.Ne2 (Nu se putea juca 20.Cd3 din cauza 20...C:e4!) 20...Tf7! 21.Th2 Ne8! (Cu ultimele mutări negrul a pregătit aducerea celui de-al doilea turn pe coloana „c”) 22.Cd3! C:d3 23.N:d3 Tf7 24.a3! (Necesar, deoarece la direct 24.Da5 negrul ar fi răspuns 24...Nh6! și după schimbul nebulilor de cîmpuri negre amenințarea de mat la c1 dă timp negrului să joace g6—g5, obținînd un puternic pion liber pe flancul regelui care ar fi compensat pe deplin pierderea pionului a6) 24...De7 25.Da5 Ta8 26.Ce2 Tcc8 27. Cc1? (După părerea marelui maestru L. Szabó, mutarea aceasta este greșită. Albul ar fi trebuit să joace Tc1 pentru a schimba o pereche de turnuri pe coloana „c”) 27...Cf8 28.Cb3 Cd7 29. Tc1? (Cu aceasta albul nu reușește să împiedice pătrunderea calului negru la c5. Mult mai bine era 29.Nf1! pentru a putea răspunde la 29...Cc5 cu 30.C:c5 d:c5 31.d6! cu avantaj) 29...T:c1+ 30.N:c1 Cc5! 31. C:c5 d:c5 32.Ne3 c4 33.Ne2 Nf6 (Prima parte a jocului de mijloc s-a încheiat, 34.Db6 Dd8 35.D:d8 T:d8 36.f4 Nd7 37.Tg2 Rh7 38.f:e5 N:e5 39.Tf2 Rg7 40.Nf4 Te8 41.N:e5 T:e5 (Manevrele albului au dus la crearea a doi pioni liberi legați în centru. În același timp, prin schimbul nebulilor de cîmpuri negre, presiunea asupra pionului h4 a scăzut. Negrul trebuie să se apere foarte bine pentru a evita dezavantajul) 42.Nf3 Ng4! 43.Nh1 (Este clar că după schimbul la g4 finalul de turnuri este chiar puțin mai bun pentru negru. De asemenea, după 43.Ng2 ar fi fost posibilă, la un moment dat, mutarea g6—g5, urmată de înaintarea cu tempo a pionului „h”) 43...a5! 44.Rc2 b4 45.Rd2 Te8 46.Re3!? (Mutarea aceasta, care pare atît de naturală, nu este — cum arată marelui maestru L. Szabó — cea mai bună. Acum, cînd regele alb s-a apropiat suficient de centru, era momentul de a activa nebulul jucînd 46.Ng2! După cît se pare, după mutarea Re3, finalul nu mai poate fi cîștigat) 46...

Tf8! 47.T:f8 R:f8 48.a:b4 a:b4 49.d6 (Nu mergea 49.Rd4 din cauza 49...c3 50.b:c3 b3 51.Rd3 Nd1 și negrul câștigă) 49...g5! (Numai crearea unui al doilea pion liber poate salva pe negru. La un joc pasiv albul trebuie să câștige după e4—e5 și Nd5) 50.h:g5 h4 51. Rf4! Nd7! (Nu era bine 51...c3 din cauza 52.b:c3 și dacă 52...b3, atunci după 53.e5 nebulul alb ajunge la timp la e4 și oprește pionul „b” în timp ce regele ține pionul „h”) 52.e5 h3 53.Rg3 Nf5 54.Nd5 c3 55. b:c3 b:c3 56.Nb3 c2 57.N:c2 N:c2 58. R:h3 Nf5+ 59.Rh4 Rg7 60.Rh5 Ne6 61.g6 remiză. O partidă de mare luptă.

(Comentarii de E. Rusenescu, candidat de maestru)

133. INDIANA REGELUI

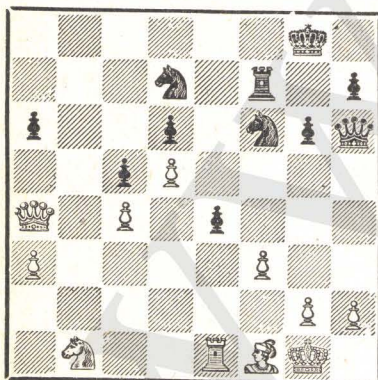
M. Stănculescu

S. Israilovici

Finala campionatului Capitalei

Iunie 1959

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.Ne2 0—0 6.Cf3 e5 7.d5 (Inchiderea centrului constituie rezolvarea clasică a problemelor acestei poziții. După 7.0—0 Cc6 rezultă o variantă în general favorabilă negrului) 7...c5 (Teoria recomandă aci 7...Ch5, de exemplu 8. Cg1!? Cd7! 9.N:h5 g:h5 10.D:h5 Cc5 11.Cf3 f5 12.0—0 f4 13.b4 Cd7 Szabó—Boleslavski, Budapesta 1950, sau 7... Cbd7 trecind în varianta principală după 8.0—0) 8.0—0 Ca6 9.Te1 Cc7 10.a3 (Albul ar fi trebuit să ia măsuri pentru împiedicarea înaintării b7—b5 prin a2—a4) 10...Ng4 11.Nd2 a6 12.b4 N:f3 13.N:f3 Cd7 14.Ne2 f5 15.Db3 Tb8 16.b5 Dh4 (În timp ce albul nu poate obține nimic real pe flancul damei, negrul organizează un atac periculos pe flancul regelui) 17.f3 Nh6 18.N:h6 D:h6 19.Nf1 Tf7 20.Tab1 Ce8 21.b:a6 b:a6 22.Da4? (Q greșeală după care partida se pierde surprinzător de repede. Trebuia jucat 22.Dc2 pentru a menține controlul asupra punctului e4) 22...T:b1 23.C:b1 f:e4 24.T:e4 (Era mai bine 24.f:e4 deși și atunci negrul ar fi păstrat un atac puternic) 24... C8f6 25.Te1 e4! (Vezi diagrama).

26.f:e4? (Grăbește sfârșitul) 26...Cg4! 27.h3 Df4! 28.h:g4 Df2+ 29.Rh2 Dh4+ 30.Rg1 D:e1 și albul a cedat.

Activitatea sahistă în țară

CUPA ELIBERĂRII

În cinstea celei de-a XV-a aniversări a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist, comisia de șah a raionului Gh. Gheorghiu-Dej din Capitală a organizat un concurs dotat cu Cupa Eliberării. Au participat 8 echipe din raion reprezentând următoarele asociații sportive: „Avântul”, „Electrofar”, I.C.A.B., „Mecanica nouă”, „Bere Grivița”, „Radio”, U.C.E.C.O.M., „Precizia”. Echipele au fost alcătuite din cîte 5 jucători fiecare.

Concursul s-a disputat în trei faze. În prima s-a jucat prin eliminare,

astfel că în semifinală au intrat echipele „Avântul” și „Radio”. În finală a intrat echipa „Radio”, care a câștigat întîlnirea din semifinală cu 2—3. Ultima întîlnire a avut loc între echipele „Radio” și „Precizia”, campioana raionului, intrată de drept în finală. La capătul unei lupte îndîrjite și de abia la sfîrșitul celor 4 ore de joc echipa „Precizia” și-a adjudecat victoria cu scorul de 3—2, câștigînd astfel și cupa.

G. Ciubotariu (corespondent)

DOUA CAMPIONATE RAIONALE

În vederea campionatului inter-raional programat de comisia orașenească București în cursul lunii septembrie, comisiile raionale au început organizarea întrecerilor celor mai bune echipe din raion.

În raionul 23 August au participat anul acesta 24 echipe. Jucîndu-se sistem turneu, în două serii, s-au calificat în finală 6 echipe (cîte 3 din fiecare serie). Lupta finală a dat câștig de cauză reprezentativei Uzinelor 21 Decembrie, care, totalizînd 21½ puncte, a devenit campioană raională pe anul 1959. Urmează în clasament:

2. Sirena 20 p. 3. Electroaparat 17 p. 4. Titanii I 15 p. 5. Titanii II 13½ p. 6. Antefrig 3 p.

În raionul Gheorghe Gheorghiu-Dej s-au înscris în campionatul raional 10 echipe și de aceea s-a organizat un turneu final direct. Iată ordinea în care s-au clasat echipele: 1. Precizia 35 p.2. Electrofar 31 p. 3. Confecția 29½ p. 4. I.C.A.B. 26 p. 5. U.C.E.C.O.M. 24 p. 6. Avîntul 20½ p. 7. Radio 20 p. 8. Mecanica nouă 19½ p. 9. Bere Grivița 14½ p. 10. 2 Octombrie 5 p.

D. M.

FINALA CAMPIONATULUI CAPITALEI PE ANUL 1959

Între 17 iunie și 15 iulie a avut loc întrecerea celor mai buni șahiști bucureșteni care au luptat pentru cucerirea titlului de campion al Capitalei pe anul în curs.

Concursul a urmărit și alte scopuri practice. De pildă, participanții au fost stimulați de faptul că li s-a dat posibilitatea de a obține o notă de maestru sau de a confirma categoria de candidat-maestru.

De asemenea, concursul a constituit un excelent prilej pentru antrenarea jucătorilor fruntași, aflați în preajma finalei campionatului R.P.R. pe echipe și a semifinalelor campionatului republican individual.

Ediția precedentă, care a readus

concursul pe linia importanțelor competiții interne, a servit ca o prețioasă experiență comisiei orașenești de șah, care a reușit anul acesta să asigure campionatului Capitalei o mai bună organizare, în raport cu calendarul competițional intern care în perioada lunilor de vară prevede o activitate mai puțin intensă. Desfășurarea acestei competiții tocmai în această perioadă a completat un gol ce se resimțea în activitatea de vară a șahiștilor bucureșteni. Au participat la concurs 2 maeștri, 11 candidați de maestru și un jucător de categoria I. Întrecerea sportivă s-a desfășurat la un înalt nivel tehnic. S-au realizat partide bune, în general partide de atac, com-

Nr.	Numele participanților	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Pușcașu O.	●	1	1	0	1	0	1	0	1	+	1	1	1	9
2	Bolez C.	0	●	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	8½
3	Ciociltea V.	0	0	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8½
4	Gavrilă Gh. I.	1	1	0	●	1	1	0	0	1	1	1	1	1	8½
5	Rădulescu M.	1	1	0	0	●	1	1	1	1	1	1	1	1	8
6	Bozdoghină C.	1	0	0	1	1	●	1	1	0	1	1	1	1	7½
7	Bondoc Vl.	0	1	0	0	1	0	●	1	1	0	1	1	1	7½
8	Israilovici S.	1	0	0	1	1	1	0	●	1	0	1	1	1	7
9	Stănculescu M.	1	0	1	1	1	1	0	0	●	1	1	1	1	7
10	Samaritan S.	—	0	1	0	0	0	1	1	1	●	1	1	1	5½
11	Nachi E.	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	●	1	1	4½
12	Filănescu N.	0	1	1	0	0	0	0	0	0	+	0	1	1	3½
13	Georgescu V.	0	1	1	0	1	0	0	1	0	—	1	1	0	3
14	Tucă L.	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3

binative, în marea lor majoritate deosebit de interesante.

Victoria a revenit tânărului **Octavian Pușcașu**, care s-a prezentat bine pregătit din punct de vedere teoretic și a jucat cu multă seriozitate. Performanța sa este binemeritată și reprezintă cel mai mare succes al său de până acum.

Un rezultat excelent au obținut C. Botez și Gh. Gavrilă I, care prin cele 8½ puncte acumulate au îndeplinit și a doua normă de maestru.

Victoria noului campion și prezența tinerilor pe primele locuri constituie o nouă confirmare a ascensiunii tineretului în mișcarea noastră șahistă.

D. Munteanu

CRAIOVA

Concursuri de clasificare

În lunile de vară activitatea competițională din orașul Craiova s-a

îmbogățit cu noi concursuri, care au adunat în jurul meselor de șah numeroși participanți dornici de a obține performanțe valoroase.

Astfel, comisia orașenească de șah a organizat noi concursuri de clasificare pentru obținerea categoriei a III-a. Bucurându-se de o largă popularitate, aceste concursuri au întrunit la start un număr de 53 participanți împărțiți în 5 grupe de joc, după cum urmează:

Grupa I: 12 jucători (au obținut categoria a III-a 4 participanți)

Grupa a II-a: 12 jucători (au obținut categoria a III-a 4 participanți)

Grupa a III-a: 12 jucători (au obținut categoria a III-a 5 participanți)

Grupa a IV-a: 11 jucători (au obținut categoria a III-a 5 participanți)

Grupa a V-a: 6 jucătoare (au obținut categoria a III-a 3 participante)

În total au obținut categoria a III-a un număr de 21 participanți.

Campionatul uzinei Electro-Putere

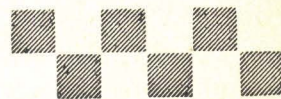
Recent a luat sfârșit campionatul de șah al uzinei Electro-Putere, organizat de asociația sportivă a întreprinderii. Deși concursul a reunit numai 6 participanți (s-a jucat tur-retur), el s-a bucurat însă de un deosebit interes în rîndul muncitorilor din uzină care au asistat în mare număr la desfășurarea partidelor.

Valoarea concursului fiind ridicată (au participat doi jucători de categoria I și 3 de categoria a III-a), lupta pentru primul loc a fost foarte dîră și a prilejuit partide interesante. Primul loc a fost ocupat cu 7½ p. de tânărul **Popa Valeriu**, care a devenit campion al uzinei pe anul 1959.

A. Porcescu, corespondent

Studii și probleme

Compoziția șahistă în anii regimului democrat-popular

Locul de prestigiu pe care-l ocupă compoziția șahistă în istoria șahului din țara noastră nu poate ieși în evidență decât dacă vom privi cu mulți ani în urmă, cînd s-au fixat primele începuturi ale preocupărilor șahiste în România.

De o mișcare șahistă în înțelesul pe care i-l dăm astăzi nu putea fi vorba în țara noastră sub regimul burghez-moșieresc. Istoria singură confirmă nepăsarea și reaua credință manifestată de guvernarea României de atunci față de ridicarea culturală a maselor muncitoare, ca și de dezvoltarea sportului în general și a șahului în particular. Manifestările șahiste, puține și neorganizate, erau preocuparea unei pături restrînse și se datorau în exclusivitate entuziasmului unui grup de pasionați ai șahului.

În condițiile vitrege care caracterizau șahul românesc înainte de instaurarea orînduirii noastre noi era firesc ca singura ramură a șahului — care nu necesita sprijinul direct al oficialităților, prin însuși caracterul ei oarecum individual — și anume compoziția șahistă, să se dezvolte la o treaptă mai înaltă. Personalități ce s-au impus în compoziția șahistă mondială, ca W. Pauly, S. Herland, V. Onișiu, I. Schiffmann, I. Schlarko, P. Farago, clasici ai șahului artistic românesc și întemeietori ai școlii românești de compoziție, sînt o ilustrare a faptului că numai munca creatoare a unor oameni izolați, dotați cu pasiune

nestînsă pentru șah, a fost aceea care a putut să ducă departe peste hotare numele țării noastre.

Aceasta era situația în șahul românesc în acea perioadă. Tocmai compoziția șahistă, această disciplină secundară a jocului de șah, era chemată să reprezinte cu cinste țara noastră în străinătate și să se vorbească de ea cu stimă. Lipsit de sprijin, jocul practic creștea din punct de vedere calitativ într-o proporție sensibil mai redusă, puțini fiind jucătorii români care să aibă posibilitatea, și aceea accidentală, de a lua parte la concursuri internaționale și să obțină rezultate superioare.

Eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist și antonescian, la 23 August 1944, a marcat o cotitură hotărîtoare în istoria țării. Schimbările revoluționare care au urmat au transformat din temelii viața oamenilor muncii din țara noastră, deveniți acum stăpîni propriului lor destin.

În cei 15 ani care au trecut de la 23 August 1944, educația fizică și sportul au căpătat un deosebit avînt, ca urmare a sprijinului permanent și crescînd acordat de statul nostru democrat-popular. Șahul, o disciplină sportivă importantă și mult prețuită de masele largi, și-a căpătat în mișcarea noastră sportivă un loc de seamă. Sînt nenumărate realizările obținute de șahiștii noștri, realizări care demonstrează baza de mase pe care se sprijină șahul în țara noastră. La rîndul ei, compoziția șahistă a cunos-

cut o adevărată înflorire în anii democrației populare, aducînd an de an tot mai multe succese patriei noastre pe tărîm internațional. A crescut în mod simțitor numărul șahiștilor ce se simt atrași de compoziție, a apărut o pleiadă de tineri compozitori care, avînd condiții prietnice de dezvoltare, au dus mai departe experiența moștenită de la înaintași și au creat o nouă școală, ale cărei valori sînt unanim recunoscute în arena internațională.

Astăzi, problemistica noastră numără 5 maeștri ai sportului, cîteva zeci de candidați de maestru și compozitori de categoria I, ca să nu mai vorbim de numărul tot mai larg al celor care-și fac debutul în paginile Revistei de Șah sau rubricile de șah ale ziarelor noastre și sînt în pragul consacrării.

O deosebită cinste pentru mișcarea noastră șahistă și o recunoaștere a valorii internaționale a compoziției șahiste românești este acordarea de către F.I.D.E. a titlului de arbitru internațional unui număr de 7 problemești români: Em. Dobrescu, P. Farago, A. F. Ianovcic, P. Leibovici, L. Loeventon, V. Nestorescu și R. Voia.

Succesele problemeștilor noștri s-au înmulțit an de an. Meciurile pe echipe susținute de reprezentanții noștri demonstrează ridicarea continuă a nivelului calitativ al producțiilor lor artistice. Iată un scurt bilanț al acestor întîlniri internaționale:

1949, Meci R.P.R.—R.P. Polonă : 53½—54½.

1950, Meci R.P.R., R. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. P. Ungară. Echipa țării noastre a ocupat locul II în clasamentul general și locul I la secția 2 mutări.

1953, Meci R.P.R.—Franța F.S.G.T.: 34—34.

1957, Meci București—Belgrad : 38—26.

1959, Meci R.P.R.—R.S.S. Ucraina : 588—470,5.

Cele mai mari succese internaționale ale problemisticii noastre au fost obținute însă prin participarea individuală a compozitorilor români la concursurile din acești ani. Dăm mai jos câteva din rezultatele lor, mare parte din ele fiind cunoscute la timp de cititorii noștri :

Paul Farago

Premiul I, Enroque, 1948 (studii) ;
Premiul I, Memorial Centurini, 1959 (studii) ;
Premiul III (Medalia de bronz), Concursul Olimpic, 1952.

Leon Loeventon

Premiul I, Concurs U.R.S.S., 1952 (3 mutări) ;
Premiul I, Die Schwalbe, 1952 (probleme analitice) ;
Premiul I și locurile 6—10, Arbejder Skak, 1957 (ajutoare).

Em. Dobrescu

Premiul I, Concurs U.R.S.S., 1955 (miniaturi în 2 mutări) ;
Locul I, Meci București—Belgrad, 1957 (2 mutări) ;
Premiul IV, British Chess Federation, 1957 (studii).

O. Costăchel

Premiul IV, Problem, 1958 (studii).

C. Raina

Premiul I, L'Echiquier de France, 1950 (studii).

R. Voia

Premiul I, Magyar Sakkvilág, 1950 (studii) ;
Premiul II, B.O.E., 1955 (studii) ;
Premiul I, Tijdschrift v.d.N.S., 1957 (studii).

V. Nestorescu

Premiul II, R.R.d.S., 1949 (studii) ;
Locul I, Meciul țărilor de democrație populară, 1950 (2 mutări).
Locul II, Meci București—Belgrad, 1957 (2 mutări).

P. Leibovici

Premiul I și III, Schach, 1955 (ajutoare) ;
Premiul II, Schach, 1956 (ajutoare).

V. Tacu

Locul V, Concurs F.I.D.E., 1958 (studii).

M. Aschenazi

Premiul II, Bulletin Ouvrier des Echecs, 1955 (2 mutări).
De patru ori câștigător al concursurilor internaționale ale Revistei de Șah, între 1955—1958 (2 și 3 mutări).

La lista aceasta mai pot fi adăugate o serie de nume de tineri compozitori,

ca : I. Dumitrescu, E. Rusenescu, G. Teodoru, M. Manolescu, D. Răducanescu, P. Diaconescu, P. Joița, S. Balcu sau compozitori mai vîrstnici, ca : A. F. Ianovci, V. Cuciuc, G. Goșman, M. Stan, F. Croitoru etc., care au reputat numeroase succese în concursurile de la noi sau de peste hotare.

Un titlu de glorie pentru problemistica noastră o constituie strălucita victorie obținută de echipa de dezlegători a țării noastre în campionatul mondial de dezlegări de probleme de șah din 1948, care a câștigat locul I înaintea unor țări cu o puternică tradiție șahistă. Concursurile de dezlegări se bucură în țara noastră de o frumoasă apreciere. Mii de șahiști s-au înscris în concursurile de dezlegări organizate în ultimii ani de Revista de Șah, de ziarul Știința Pionierului, Informația Bucureștiului, România Liberă-Magazin, Steagul Roșu etc., dovedind trainica dezvoltare pe bază de masă a jocului de șah și tot mai largă răspîndire a „șahului artistic“.

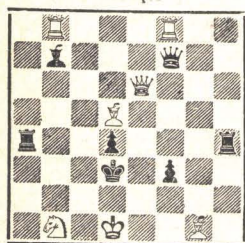
Iată, în câteva trăsături generale, tabloul dezvoltării problemisticii noastre șahiste în anii regimului democrat-popular, ani care au însemnat un progres evident pentru această frumoasă disciplină a șahului. Bilanțul activității problemiştilor noștri în acești ani constituie un imbold pentru viitor și o cheazășie a liniei ascendente pe care pășește mișcarea șahistă în minunatele condiții de dezvoltare pe care le asigură permanent statul nostru mișcării de cultură fizică și sport.

Probleme

Concursul nostru internațional, 1959

Arbitri: 2 mutări A. Pituk (Eanska Stiavnica)
3 mutări V. Șif (Moscova)

L. Bratosin
Ploești

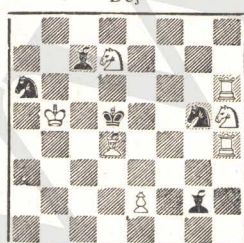
1274 2 ♢

N. Kasceev
U. R. S. S.

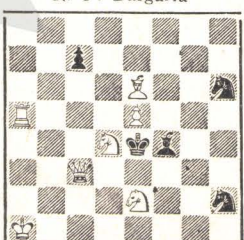
1278 2 ♢

I. Cămărăș
Dej

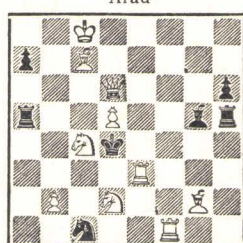
1275 2 ♢

P. Petkov
R. P. Bulgaria

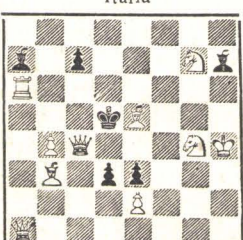
1279 2 ♢

T. Garai
Arad

1276 2 ♢

Dr. S. Pirrone
Italia

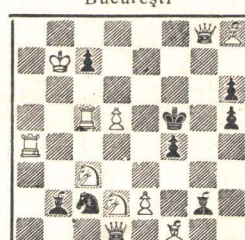
1280 2 ♢

A. F. Ianovci
Sibiu

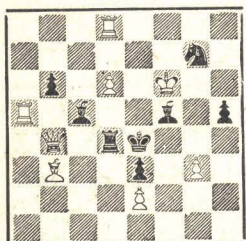

1277 2 ♢

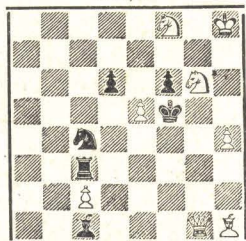
E. Rusenescu
București

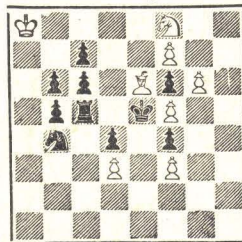
1281 2 ♢

T. Amirov
U.R.S.S.

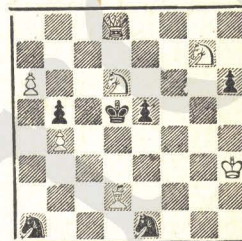
1282 3 ♢

G. Goşman
Tînjari

1283 3 ♢

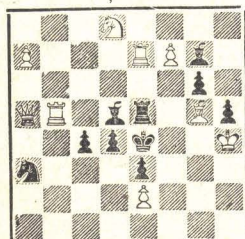
P. Petkov
R. P. Bulgaria

1284 3 ♢

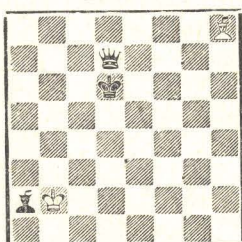
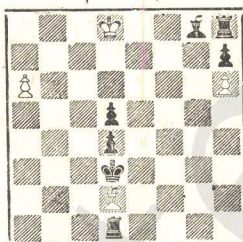
C. şi D. Soreanu
Bucureşti

1285 3 ♢

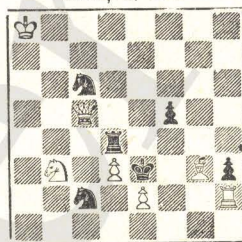
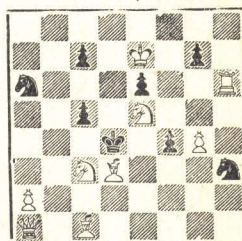
Succese internaţionale ale problemiştilor noştri

S. Balcu
Magyar Sakkelet, 1955
Menţ. on. 6

A 3 ♢

P. Leibovici
Schach, 1955
Locul IIIB Ajutor 4 ♢
a) d'agrama
b) regele negru la e3L. Loeventon
Ceskoslovensky Sach
Menţ. on. II, 1958

C Ajutor 3 ♢

V. Nestorescu
Schach
Menţ. I, 1958D a) d'agrama
b) gemen după cheieD. Răducănescu
British Chess Federation
Lauda I, 1958

E 3 ♢

DEZLEGARI

A. 1.Da5—b6! (2.D:g6+) 1..Rf5 2.D:d4 etc.;
1...d3 2.D:e3+ etc.; 1...Te6 2.D:e6+ etc.

B. a) 1.Rc5 Rc2 2.Rb4 Na1 3.Ra3 Rc3 4.Da4
Nb2 mat.

b) 1.Nb1 Rb3 2.Rd2 Na1 3.Rc1 Rc3 4.Dd1
Nb2 mat

C. joc aparent: 1...a7 2.Rc2 a8D 3.d3 Da2
Soluţia: 1. Re2! a7 2.d3 a8D 3.d4 Dg2 mat

D. a) Joc aparent: 1...f4 2.Ne1!; 1...Cd8
2.De5+ Te4 3.Nf4; 1...C2 oriunde 2.Dc1

Soluţia: 1.Ng3—c7! (blocadă completă)
1...f4 2.Nb6!!; 1... Cd8 2.De5+ Te4 3.Dg3

b) 1.Nc7—g3! (blocadă completă)

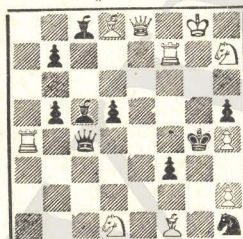
E. Joc aparent: 1...f3 2.Cd1+; 1...Ch3
oriunde 2.Ce2+; 1...Ca6 oriunde 2.Cb5+;
1...g5 2.Ce4+; 1...c6 2.Rd6! etc. Soluţia:
1.Nd3—c4! (zugzwang) 1...f3 2.Ce2+;
1...Ch3 oriunde 2.Cd1+ etc.

A. F. IANOVIC
maestru al sportului

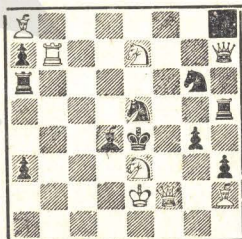
Din istoria compoziţiei şahiste (VII)

În problema XXXVI, din numărul precedent, după cheia 1.h3 apare o ameninţare dublă: 1.Tf2 mat şi 1.Ch2 mat, exploatare în ambele cazuri legarea celor două piese negre Nf4 şi pion e3. Negrul, în apărare, leagă o figură albă şi concomitent dezleagă piesa proprie, anulând deodată ambele ameninţări: 1...Cc3 2.C:d4 mat şi 1...Cf5 2.e5 mat.

Este posibilă, însă, realizarea a două motive de apărare şi în cazul unei ameninţări simple, nu duble.

XXXVII. G. Golubev şi
L. Gughel
M. on. „30 dnei”, 1930

2 ♢

XXXVIII. L. N. Gughel
Pr. II conc. „64”, 1935

2 ♢

În problema XXXVII, cheia 1.Ng5 creiază ameninţarea 2.D:c8 mat. Negrul, în apărare, realizează două idei defensive: deschide linia de acţiune pentru dama neagră şi, în acelaşi timp, o dezleagă — 1...Nd4 2.Tf4 mat şi 1...d4 2.De4 mat. Trebuie să menţionăm că pînă în prezent este cunoscută numai această modalitate de a construi o apărare dublă contra unei singure ameninţări.

Posibilităţile mult mai largi de a combina într-o singură mutare a negrului diferite motive de apărare, sunt date de tema efectelor compensate descoperită de problemiştilor sovietici.

Esenţa acestei teme este ilustrată bine de problema XXXVIII. După cheia 1.C7f5 ameninţă 2.Cg3 mat (ameninţarea primară). Negrul se apără prin deblocarea câmpurilor d4 şi e5. Însă după deblocarea câmpului d4, prin retragerea indiferentă a nebulului negru, devine posibilă o ameninţare secundară: 2.Tb4++ şi mat. Dacă nebulul negru va alege o retragere mai eficace, parînd atît ameninţarea primară, cît şi cea secundară, prin 1...Nb6!, atunci se va produce interferarea turnului a6 şi va fi posibil 2.Te7 mat. După deblocarea preventivă a câmpului e5, prin mutarea indiferentă a calului negru, apare o altă ameninţare secundară: 2.Te7++ şi mat. Apărarea contra acestei ameninţări duce la variantele: 1...Cd7! 2.Tb6 mat şi 1...Cc6! 2.Cd6 mat, exploatare de asemenea interferarea figurilor negre.

Compunerea problemelor pe tema efectelor compensate permite combinarea într-o singură mutare de apărare a două idei de-

fensive întregre, fără ca să fie nevoie de crearea unei amenințări duble.

În ultimele probleme am văzut cum amenințarea poate contribui la dezvoltarea conținutului strategic.

Toate problemele de mai sus se deosebesc de standardul problemelor strategice prin faptul că ele, pe lângă ideile strategice obișnuite, mai conțin niște momente noi, care devin fondul concepției din problemă, prezentând complexe vechi de idei într-o lumină nouă.

Astfel de momente sînt: motive pur geometrice, determinînd caracterul mișcării figurilor active din problemă; forma ascunsă a prezentării ideilor strategice, mascînd concepția principală a problemei; jocul bateriei, atribuind complexului de idei o integritate deosebită; amenințarea secundară din tema efectelor compensate, dînd amploarea pronunțată jocului de apărare a figurilor negre; mutările de cheie și de mat pline de conținut strategic, permițînd înglobarea în concepția tematică a problemei și a figurilor albe, și, în fine, momentele schimbării jocului, îmbogățînd conținutul problemei prin combinarea a două grupe de variante tematice diferite.

Pentru a caracteriza conținutul unei obișnuite probleme strategice, este suficient a da formula ei aritmetică: atîtea variante cu combinare a cutărui idei strategice. Pentru a determina, însă, conținutul oricărei probleme din prezentul capitol, o simplă formulă este cu totul insuficientă. Este adevărat că fiecare din ele are un conținut strategic, care însă nu epuizează concepția în totalitatea ei. Pentru caracterizarea completă a problemei este necesar să arătăm și momentele suplimentare, care sînt incluse în conținutul ei.

Aceste exemple demonstrează de asemenea și dezvoltarea principiilor de construcție, îndreptate contra metodei de creație cu posibilități restrînse, caracteristică școlii strategice. O pătrundere mai completă în construcția problemei, ca și tendința pentru adîncirea omogenității lăuntrice a jocului tematic în totalitatea lui, ajută la depășirea caracterului mecanic, caracteristic problemelor acestei școli.

Toate aceste trăsături caracteristice atît în tematica problemei, cît și în construcția ei, au căpătat o dezvoltare deosebită printre problemişti din URSS și au ajutat la formarea școlii sovietice în compoziție.

Maestrul E. Umnov caracterizează astfel cerințele care trebuie să satisfacă o problemă de șah:

- 1) trebuie să fie, înainte de toate, o problemă—ghicitoare, cu o soluție destul de bine ascunsă, pentru ca aflarea ei să prezînte anumite dificultăți și interes;
- 2) trebuie să conțină o idee interesantă, în spiritul jocului practic, izvorînd din principiile lui, și reliefată în așa măsură, ca dezlegătorul s-o poată găsi și s-o determine;
- 3) trebuie să fie bine prelucrată, căpătînd o construcție desăvîrșită: ideea trebuie să-și găsească o formă artistică corespunzătoare.

În îmbinarea organică a celor trei elemente de mai sus constă baza principiilor creatoare ale școlii sovietice.

TEMATICA MODERNĂ LA PROBLEME CU MAT ÎN DOUA MUTĂRI CREATĂ DE REPREZENTANȚII ȘCOLII SOVIETICE

Dezvoltîndu-se pe căile arătate în capitolul precedent, școala sovietică a putut să descopere posibilități noi de îmbogățire a conținutului problemei, prin ridicarea tematicii pe o treaptă superioară, care urma să înlocuiască tematica epuizată a problemei strategice cu mat în două mutări. Aceste descoperiri ale problemiştilor sovietici au reînviat compoziția modernă, deschizîndu-i noi perspective de dezvoltare.

Astfel, au fost descoperite și prelucrate de către compozitorii sovietici următoarele capitole importante ale tematicii problemelor cu mat în două mutări:

- 1) Între anii 1920—30 s-a lucrat mult la îmbogățirea atît a cheii, cît și a mutării de mat, cu conținutul strategic (combinații albe, anti-dual);
- 2) Apoi, înaintea izbucnirii celui de al doilea război mondial, s-a acordat atenție dezvoltării jocului de apărare a negrului, prin crearea unei amenințări complexe (corecția neagră);
- 3) Și, în sfîrșit, după încheierea victorioasă a celui de al doilea război mondial, a luat o dezvoltare deosebită vasta temă a schimbării jocului.

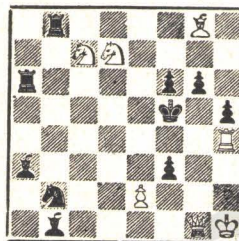
1. Combinațiile strategice în jocul figurilor albe

În domeniul îmbogățirii jocului alb cu conținut strategic trebuie să arătăm, în primul rînd, așanumita **temă a combinațiilor albe în încercări**.

Pentru dezlegarea problemei, albul are la îndemînă cîteva mutări, aparent de aceeași valoare, care creează o amenințare și duc la realizarea variantelor tematice. În realitate, însă, rămîne valabilă, la o analiză mai atentă, doar o singură mutare efecace, pe cînd celelalte se dovedesc a fi niște încercări numite „tematice”, care sînt răsturnate din cauza anumitor momente strategice negative, care apar la aplicarea lor.

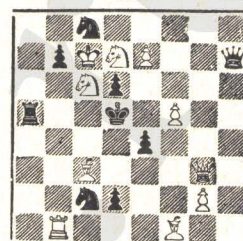
O combinație interesantă de interferare reciprocă între damă și pion este reprezentată în problema XXXIX. Încercarea de a o dezlega prin 1.De3? (cu am.2.Df4 mat) eșuează după 1...Cd3!, deoarece dama împiedică mutarea 2.e2—e4 mat. De asemenea, încercarea 1.e2—e3? (cu am.2.Tf4 mat) împiedică matul după 1...Tb4!

XXXIX. L. I. Kubbel
Pr. 1 „Zadaci i Etjudi”,
1923

2 ♢

XL. St. Deneș
„Revista de Șah”,
1957

2 ♢

2.De5 mat?? . Numai cheia 1.Dc1! (am.2.Df4 mat) rezolvă problema, cele două muturi din încercările de mai sus devenind posibile: 1...Cd3 2.e4 mat și 1...Tb4 2.De5 mat.

În problema XL compusă și ea pe tema combinațiilor albe, amenințarea 2.Db3 mat poate fi realizată prin oricare mutare a nebulului din c3, însă fiind plasat numai pe cîmpul h8, el nu va stingheri activitatea propriilor figuri. Toate celelalte încercări își vor găsi cite o răsturnare: 1.Na1? C:a! 2.Cb4 mat? 1.Nb2? Ta3! 2.Tb5 mat??? 1.Nd4? bxc6! 2.? 1.Ne5? Cb6! 2.D:d6 mat?? 1.Nf6? Tc5! 2.Cf6 mat??? 1.Ng7? Dh3! 2.Dg8 mat??. Nu merge nici încercarea 1.Tb4? (am.2.Nc4 mat) din cauza 1...b5!

Observăm că deși această problemă are mai multe încercări, ele sînt disparate, fără legătură între ele. În schimb, încercările din prima problemă sînt unite prin folosirea unei idei de interferare reciprocă, ceea ce mărește valoarea artistică a compoziției, cu tot numărul redus de curse tematice.

(Va urma)

CUPRINSUL

La a XV-a aniversare a celei mai mari sărbători naționale a poporului român	113
1944—1959	114
Învățăm din experiența șahului sovietic	115
Jucătorii noștri la turnee internaționale	116
Două noi victorii ale șahului românesc	118

Teoria modernă

I. Boleslavski: Deschiderea Sokolski	119
Meciul U.R.S.S. — Iugoslavia, o victorie categorică a șahiștilor sovietici	121

Partide și finaluri

Activitatea șahistă în țară	125
---------------------------------------	-----

Studii și probleme

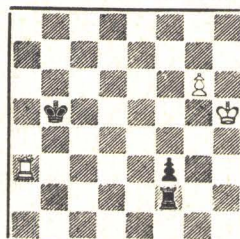
Compoziția șahistă în anii regimului democratic popular	126
Combinații, partide scurte	Cop. IV

COPERTA NOASTRĂ

V. I. Tacu

Mențiunea IV

Conc. F.I.D.E., 1958

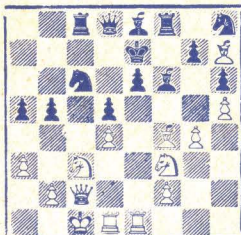
Alb câștigă

Concursurile organizate de F.I.D.E. au început să devină tradiționale, ele atrăgînd sute de concurenți din toate țările lumii. De aceea este cît se poate de laudabilă orice distincție obținută la aceste mari concursuri. Cu atît mai frumos este succesul compozitorului român V. I. Tacu, a cărui lucrare alăturată a primit mențiunea a IV-a la secția studii.

Iată soluția: 1. g7 Tg2 2. Rh6 Tg3 3. Td3! Rc5 4. Td2 Tg4 5. Rh7 Th4+ 6. Rg6 Tg4+ 7. Rh6! Rc4 8. Tf2 Tg3 9. Tf3 etc.; 7...Rc6 8. Td4 Tg3 9. Rh7 (9.Tf4? Rd6!) 9...Th3+ 10.Rg6 Tg3 11.Rf7 f2 12.Tf4 etc.

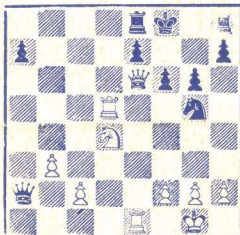
Combinatii partide scurte

Günsberger—Chelu
Semifinala camp. R.P.R.
pe echipe, Craiova, 1959

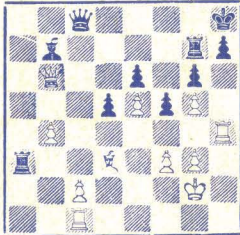
31. Poate juca negrul 21... b4?

Georgescu—Sălceanu
Campionatul republican
pe echipe, 1958

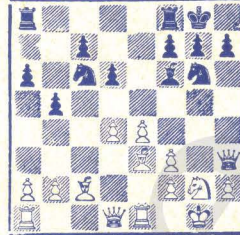
32. Cum câștigă albul?

Vajda—Orosz
Cupa celor patru orașe
Satu Mare 1959

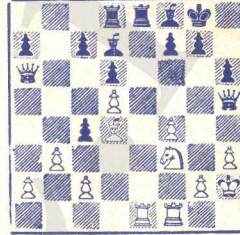
33. Poate juca negrul 38... T:d3?

Rotaru—Berbecaru
Sfaturile de finală ale
campionatului R.P.R. 1959

34. Cum câștigă negrul?

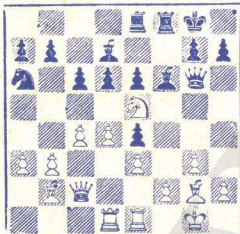
Filipescu—Tucă
Finala campionatului
Capitaliei, 1959

35. Cum continuă albul atacul?

134. APĂRAREA OLANDEZA
E. Grünfeld J. Steniczka
Jucată la Viena, 1958

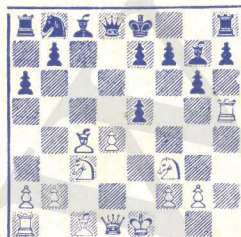
1.d4 f5 2.g3 (Asupra gambitului Staunton, 2.e4, nici până astăzi nu s-a ajuns la o concluzie definitivă. În orice caz, o serie de partide jucate în ultimul timp par să arate că resursele apărării sînt mai mari decît se credea) 2...Cf6 3.Ng2 e6 4.Cf3 Ne7 (Prin faptul că albul nu a jucat mutarea c2-c4 au fost eliminate variantele posibile cu Nb4+) 5.0-0 0-0 6.b3 (De obicei aci se joacă c2-c4) 6... d6 (Aci este mai bine 6...d5 7.Na3 Cbd7 8.c4 c6 9.Dc1 Ce4 10.Cbd2 N:a3 11.D:a3 b6 cu joc egal, Szabo-Botvinnik, Budapesta 1952) 7.Nb2 De8 8.Chd2 c6 (Era mai bine 8...Dh5) 9.c4 Ca6 (Aci trebuia jucat 9...Cbd7 pentru a putea răspunde la 10.Te1 cu d7-d5) 10.Te1 Ce4 11.a3 (Schimb la e4 nu dă nimic albului deoarece negrul susține punctul e4 cu d6-d5) 11...Nf6 12.De2 Dg6 13.e3 Nd7 14.Tad1 Tae8? (O mutare naturală care însă, în mod surprinzător, duce la pierdere. Trebuia jucat 14...Tf7) 15.C:e4 f:e4 16.Ce5! (Vezi diagrama)

16...d:e5 (Sau 16...N:e5 17.N:e4 Dh5 18. d:e5 și câștigă) 17.N:e4! (Mai tare decît 17.d:e5 Ce5 18.e:f6 g:f6 19.N:e4 D:e4 20.D:e4 C:e4 21.T:d7 Tf7 și negrul se mai poate apăra) 17...Dg4? (Singura posibilitate era 17.Dh5, deși după 18.d:e5 Ce5 19.e:f6 g:f6 20.Ng2 albul trebuie să câștige) 18.d:e5 Ce5 19.N:h7+ Rh8 20.e:f6 g:f6 21.Td4 și negrul a cedat.

135. APĂRAREA SICILIANA
Lepeșkin Grișanin
Eliminatoriile campionatului Moscovei 1959

1.e4 c5 2.c3 g6 (Teoria recomandă aci 2...Cf6 3.e5 Cd5 4.d4 c:d4 5.c:d4 d6 6.Cf3 Ce6 cu joc bun pentru negru. Dezvoltarea nebulului la g7 nu împiedică planul albului de a realiza centrul de pioni d4-e4) 3.Cf3 Ng7 4.d4 c:d4 5.c:d4 d6 6.Cc3 Cf6 7.Nb5+ Cf7!? (Duce la dificultăți. Era mai bine 7...Nd7) 8.h4 a6 9.Nc4 Cf6 10.h5! (Rezultatul manevrei negrului a fost revenirea la poziția de după mutarea a 6-a, cu mutările Nc4 și h2-h4-h5 la alb și mutarea nefolositoare a7-a6 la negru) 10...C:h5 11.e5 d:e5 12.T:h5! (Vezi diagrama. Sacrificînd calitatea albul obține un atac foarte puternic asupra poziției regelui negru)

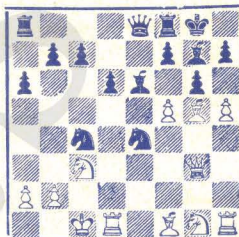

12...g:h5 13.Cg5 D:d4 (Sau 13...e6 14.D:h5 De7 15.d5) 14.N:f7+ Rf8 15.Db3 Dd6 (Pentru a putea răspunde la 16.N:h5 cu e7-e6, dar acum și al doilea cal intră în luptă cu tempo) 16. Cce4 De7 17. N:h5 e6 18. Da3+ De7 19. Df3+ și negrul a cedat.

136. INDIANA REGELUI
Enevoldsen Ragozin
Turneul de la Jonköpping 1958

1.d4 Cf6 2.e4 g6 3.f3!? (De obicei se joacă 3.Cc3 sau 3.g3) 3...Ch5! (Un răspuns surprinzător dar perfect justificat. Negrul vrea să realizeze e7-e5 folosindu-se de posibilitatea tactică Dh4+) 4.e4

e5 5.Ne3 e:d4 6.D:d4 Ng7 7.Dd2 0-0 8.Cc3 Ce6 9.0-0-0 (S-a ajuns la o poziție asemănătoare celor care rezultă în varianta Sämisch, dar calul negru stă mai bine la c6) 9...d6 10.g4 Cf6 11.h3? (Pentru motive necunoscute albul realizează înaintarea pionului „h” numai cu cîte un singur cîmp la fiecare mutare...) 11...a6 12.Ng5 De8 13.h4 Ne6 14.h5 Ce5 15.Df4 Cf:g4! 16.Dg3 (După 16.f:g4 f6 17.Nh4 g5 18.N:g5 f:g5 19.D:g5 C:g4 se amenință Nh6 și Cf2) 16...Cf6 17.f4 C:c4 18.f5 C:e4! (Vezi diagrama. Calul acesta provoacă numai neplăceri albului!)

19.C:e4 N:b2+ 20.Rb1 N:f5 21. N:c4 Ng7 (Negrul are pentru moment două piese în minus, dar una dintre ele se recîștigă forțat, iar pentru cealaltă are o compensație de cinci pioni și atac) 22.Th2 D:e4+ 23.Nd3 Db4+ 24.Rc1 Da3+ 25.Rb1 Dc3 albul cedează..

SOLUȚIILE COMBINAȚIILOR

Nr. 31. — Negrul nu poate juca 21...b4, deoarece la aceasta ar urma 22. T:e6+ R:e6 23. Te1+ Rf7 (23... Rd7 24. Nf5 mat) 24. Dg6+ !! C:g6 25. h:g6 mat. În partidă s-a jucat 21... Rf7 și negrul a pierdut lent din cauza poziției proaste a pieselor de pe flancul regelui.

Nr. 32. — Albul a încheiat partida frumos cu 24. T:g5! f:g5 25. De5 Rf7 26. Ce6 și negrul a cedat din cauza matului imparable.

Nr. 33. — Albul a lăsat intenționat nebulul d3 sub atac, deoarece după 38... T:d3? (Cum

s-a și jucat în partidă) a urmat 39. c:d3 D:c1 și acum prin 40. Dd8+ Tg8 41. Df6+ Tg7 42. Df8+ Tg8 43. T:h7+ ! R:h7 44. Dh6 negrul a fost făcut mat.

Nr. 34. — Punctul slab al poziției albului este pionul f3. Asupra lui s-a concentrat atacul negrului: 1... Cce5! 2. d:e5 C:e5. Acum se amenință 3... C:f3+ 4. Rf1 C:h2+ 5. Rg1 Cf3+ 6. Rf1 Dh1+ recîștigînd materialul sacrificat și păstrînd un atac puternic. De aceea albul s-a decis la 3. Nd4 și după 3... C:f3+ a sacrificat dama prin 4. D:f3 D:f3 5. Te3. Aci negrul a vrut să evite orice complicații și a jucat 5... D:g2+ 6. R:g2 N:d4 7. Tb3 c5 rămînînd cu doi pioni în plus. În loc de 3. Nd4 nu salvau nici alte mutări, de exemplu: 3. Nf4 (3. f4 Cf3+ 4. Rf1 Ch4 5. Re2 C:g2 6. Th1 C:e3 7. f:e3 N:b2) 3... C:f3+ 4. Rh1 (4. Rf1 Ch4!) 4... Ne5! 5. Dc1 C:h2! 6. Rg1 Cf3+ 7. Rf1 Cd4 8. f3 D:f3+ 9. Rg1 N:f4 10. C:f4 C:e2!

Nr. 35. — Albul a continuat atacul cu o combinație frumoasă: 22. Cg5! Acum după 22... h:g5 23. f:g5 amenințarea asupra punctului f7 decide, de exemplu: 22... T:e1 (22... Te7 23. T:e7) 23. D:f7+ Rh7 24. Dh5+ Rg8 25. g6! cu mat imparable. De aceea negrul a jucat 22... g6 23. Dh4 Ng7 dar aceasta a dus la slăbirea cîmpului f6: 24. N:g7 R:g7 25. Ce4 Nf5 26. Df6+ Rg8 27. Cg3. Intenția albului este să elimine blocada cîmpului f5, după care înaintarea f4-f5 este decisivă. 27... Dc8 28. b:c4 N:c2. Altfel albul rămîne cu un pion în plus. 29. f5! T:e1 30. T:e1 Te8 31. Tf1 Dd8 32. Dc3 Ne4 33. Tf4! g:f5 (După 33... Nb1 ar fi urmat 34. f6) 34. Ch5 Dg5? (Pierde imediat) 35. Cf6+ Rf8 36. Ch7+ negrul cedează.